Ч. 107 (14.650). Львів, середа 19. травня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

## Новий валенсійський уряд.

### 3-ОХ СОЦІЯЛІСТІВ, 2-Х КОМУНІСТІВ, 1 З РЕСПУБЛИКАНСЬКОЇ ЛІВИЦІ, 1 З РЕСПУБЛИКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ, 1 З КАТАЛЬОНСЬКОЇ ЛІВИЦІ, 1 БАСКІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛІСТ.

Як подає Авас, Негрін зорганізував у Валенсії новий уряд у такому складі:

**Премієр і міністр скарбу та національного господарства:** Негрін (соціяліст).

**Закордонні справи:** Хозе Хіраль (республиканська лівиця).

**Національна оборона:** Прієто, (соціяліст).

**Справедливість:** Мануель де Ірухо (баск).

**Внутрішні справи:** Зугазахоїтія (соціяліст).

**Освіта й гігієна:** Гернандез (комуніст).

**Рільництво:** Ірібе (комуніст).

**Публичні роботи й комунікація:** Хінер де Льос Ріос (республиканська партія).

**Суспільна опіка:** Айгуаде (катальонська лівиця).

Анархісти не дістали ніодної теки, уряд перейшов під впливи поміркованої лівиці.

**НА БАСКІЙСЬКОМУ ФРОНТІ.**

Як подає національна головна кватира, національні війська заняли на біскайському фронті місцевости: Ечано, Епальца, Енача, Аррінда, Зудагоїтія і Сан Мігуель. 50-ох червоних попало в неволю, чимало полягло. Національні становища зблизилися на 400 метрів до Аморібієти.

Авас повідомляє, що з огляду на непогоду національні літаки вчора зовсім не бомбардували Більбао. Національні наступи на шлях Ілльо-Бонар та на гору Хата відбито

## Як здавлено револьту в Альбанії?

АТЕ описує ось як револьту в південній Альбанії:

Зі суботи на неділю група революціонерів під проводом б. міністра Тото та двох старшин заняла місто Агрірокастро (на грецькому кордоні); вони перетяли сполуку з недалекими місцевостями: Тепелені, Цурвалеші й Лібогова. Революціонери вбили одного старшину жандармерії.

Урядові війська окружили місто і вигнали відтіля революціонерів, не стрічаючи майже ніякого опору. У провалі Проці дійшло до бою, що покінчився повною невдачею ворога. Підчас сутички згинув брат провідника револьти Ісмет Тото разом з двома іншими повстанцями.

Повстання опановано в усьому краю, урядові війська заняли також Тепелені.

Як виходить з інформацій, що їх має уряд, повстання викликали агенти комінтерну.

Альбанське пресове бюро подає, що урядові війська без бою заняли місцевість Дельвіна, що була осередком повстанчого руху. Урядові війська переслідують повстанців, що дрібними гуртами втікають до кордону.

## Зближається замирення
### в англьо-італійській „пресовій війні".

Італійська влада продовжила на один місяць право побуту для кореспондентки щоденника „Нюз Кронікл", якій минулого тижня наказали були покинути Італію до 5-ох днів. Райтер добачує у тому прояв поправи англьо-італійських взаємин у висліді розмови британського амбасадора з італійським міністром закордонних справ. Підчас тієї розмови мін. Чіяно буцімто запитав, чи британський уряд міг би інтервеніювати, переконуючи деякі британські часописи, щоб вони писали про Італію більше помірковано. Вчора італійська преса перестала нападати на Велику Британію.

**БОЇ У ВАЗІРІСТАНІ.**

Під кінець минулого тижня дійшло до завзятих сутичок між загонами факіра з Іпі та англійськими військами, висланими проти нього. Повстанці підчас нападів на британські передні сторожі та станиці убили 4-ох вояків — індусів, від 9. до 15. ц. м. ранено 43-ох індусів. Підчас битви минулої неділі повстанці втратили 47-ох убитих, 43-ох ранених і 2-ох полонених.

## Загадкова перестрілка на летунському майдані
### в Москві.

Щоденники описують дивний інцидент на московському летунському майдані.

Підчас вправ у скоках з легкопадом на майдан прийшов гурт летунів, які не знали гасла, тому стійкові стали стріляти до них. Кількох летунів ранено; один з них — відомий винахідник у ділянці легкопадів Сільвінський, помер. Інцидент викликав велике враження в Москві. (АТЕ).

**ПРАВ ГРОМАДЯН НЕ БЕРУТЬ ПІД УВАГУ.**

„Ізвестія" стверджують у вступній статті, що між конституцією та практикою витворилася помітна ріжниця: місцеві органи влади часто допускаються самоволі супроти громадян. Нпр. в ленінградській окрузі на 35.000 судових спорів між державою та робітниками у 85-ох проц. держава покривдила робітників. В уліяніському районі влада переводила нелегальні ревізії у колхозників.

„Ізвестія" признають, що дотепер всі спори **між громадянином і державою вирішувано під кутом доцільности й господарських потреб, зате особистих прав громадян ніхто не брав під увагу.** Автором такої теорії уважають „Ізвестія" б. заступника союзного прокуратора Пашуканіса, якого тепер арештували як ворога народу.

Комітет державних достав при раді народніх комісарів СССР викрив поважні надужиття, незгідні зі законами про державні достави. В челятинській окрузі у колгоспників, які сповняли свої обовязки супроти держави, реквіровано збіжжа, і то за відомом повновласника державних достав Зикова і начальника збіжевого уряду Орлова.

На думку комітету Орлов і Зиков робили ці надужиття лише на те, щоби викликати невдоволення серед колгоспників. Вони оба пішли під суд. (ПАТ).



## ГРОШІ У БОЛОТО.

Львів, 18. травня 1937.

Серед безлічі „екзотичних" гостей та інтересентів, які переходять крізь велику кімнату Редакції „Діла", скромно просмикнувся ще один „екзотичний" гість, який має остільки право до такого титулу, що його співплемінників від якогось часу обвозять по містах Польщі, ... гуцул, зрештою навіть без червоних штанів-„крашениць", без череса й дзьобеньки, такий собі звичайний український селянин, в якому вже й ледви пізнати верховинця, тепер напів-спролетаризований мандрівний купець. Після кількох слів привітання та стереотипного чемностевого запиту про стан інтересів у нинішніх важких часах вияснили ми йому, що з своїм крамом кепсько вибрався до нас, але ця відмова якось його не стурбувала; показалося, що в даному разі наш гість мав на увазі щось інше, як власне купецьке діло. З глибини мішка витягнув пімняту брошуровану книжку й подав нам: червона обгортка, на ній якась розхрістана постать скаче над полумям, а під сподом напис: КАЛЕНДАРЬ ГУЦУЛСКИЙ НА РІК 1937. Гість наш хвилину помовчав, дивився на нас, як ми ту книжечку розглядали, потім питає: „То ви ще того не виділи?" Ні, кажемо, не бачили. Знову помовчав і спровола знову спитав: „Скажіть, пани: на що це кому? **Чи не шкода грошей...!"**

Скільки в отих кількох простих словах мудрости, тієї мужицької мудрости, що мов горох об стіну відбивається від пречисленних проявів сучасної національно-політичної дійсности! І скільки вже ця наша дійсність натерпілася, що потоками плили і пливуть з державних та самоуправних кас гроші в болото, на імпрези, які — не то українському народові, а польській державі й польському народові не приносять абсолютно ніякогісінької користи. Користь мають виключно тільки безпосередні, так мовити, технічні виконавці плянів, котрі тягнуть солені платні. Клясичний приклад — оцей „Календарь Гуцулский", виданий „Накладом Товариства Приятелів Гуцулшіни у Варшаві", друкарня Йосифа Стифіого в Перемишлі. Календар має 222 сторінки, численні ілюстрації, великі портрети, заставки і т. д. Головний автор (кількох статтей) — Петро Шекерик-Доників, після нього — Ф. А. Оссендовський, автор статті „Історія й нарід Гуцулшіни": є там виклад про походження гуцулів від готів (!), говориться там теж про їх споріднення з ким тільки не хочете, лиш про українців нема ані слова. Очевидно, що й у цілій книжці слово „український" не приходить ні разу. Вступ до календаря звучить так: „Оце уже другий календарь даємо до рук наших читачів на Гуцулшіні. Хочемо, аби та книжка стала си необхідною для кождого Гуцула, аби гірен з Верховини найшов у ній якнайбільше того, що може єму придатиси в щоденнім житю і шьо єго найбільше обходит. Длетого, окрім пайки інформаційно-календарскої, подаємо тут опові-

дання про бувальщину, про давнину Вашого гарного краю, а також про недавні бої Легіонів, в котрих предів боролися і Гуцули, проливаючі разом з Поляками свою жолнєрску кров за свободу. А далше замішаємо статі про нашу Державу, про її міста, аби Ви могли запізнатися з краєм, котрого Ви є горожанами, єк також богато порад і вказівок, єк треба газдувати, аби Ваша земля, маржина і Ваша праці давали добрий прибуток, добре житє..."

Ми навмисне навели довший уступ з тієї книжки, щоб доказати, що її редактори мають таке саме поняття про Гуцульщину, що автори лемківських букварів і читанок про Лемківщину. Річ ясна, що пропаганда польського державного патріотизму серед гуцулів такими методами — викликує наслідки цілком протилежні до замірів видавців. Увесь сенс такої книжки той, що на ньому великі гроші заробили редактори й автори: можна уявити собі, що взяв за статтю до такого лубочного видання один Оссендовський! Патріотично-польські пеани, портрети державних достойників та пропаливо-прошацький тон — це тільки шлях до каси. Як то раз чудово окреслив теперішній маршал сенату, б. премієр Пристор: кричить патріот „Хай живе Пілсудський!" і зараз після того витягає руку по заплату...

„Гуцулский" календар це чергова квітка регіоналістичної концепції. Знаємо, що виступати нині у пресі проти регіоналізму, це „крімен", за який грозить репресія пресової конфіскати. Однак представник нашої Редакції мав саме недавно нагоду на пресовій конференції у нового п. воєводи заявити: це не тільки добре наше право боротися проти політики уряду, яку ми вважаємо шкідливою, але наш обовязок, якого не вільно нам легковажити собі; бували вже різні концепції на розвязку української проблеми у Польщі, — памятаємо концепцію говорити „з народом понад голови провідників", концепцію звести українську проблему до проблеми безпеки, врешті спробу творити собі самому всякі українські представництва, — і вдавалося нам ті концепції звалити, то й може дасть Біг вдасться і нинішню концепцію регіоналізму так само провалити, бючи в неї доказами, що їх безупинно достарчає само життя. Фактом є, що та концепція коштує державу найбільше: скільки грошей проковтнуло само видавання „Української Ниви" у Луцьку та з яким практичним ефектом?! Чи колиб ті гроші були пішли на українські школи, на українську культуру, на господарське піднесення волинського села, то чи не принеслоб воно більшої користи для українського населення і для держави?! Або згадані шкільні експерименти на Лемківщині: чи дійсно так багато поляків щиро вірить ще, що шкільні підручники, писані спеціяльним мовним „воляпіком", якимось диким язичієм, якого не розуміє ні один лемко, підручники, проти яких бунтуються і батьки і діти, доводючи аж до судових розправ, — що ті підручники, це не викинений у болото дорогий гріш?

Всі ті речі йдуть у часі „нормалізації", — тої нормалізації, яка полягає на засаді **єдности всеукраїнської проблеми та єдности української проблеми у Польщі.** За минулих два роки маємо безліч жалюгідних прикладів, як викривилось первісне значіння слова й поняття „нормалізація". Але нормалізаційна практика в ніякій точці так яскраво не вдаряє у саму ідею нормалізації (без лапок), в ідею польсько-українського порозуміння, як саме у точці регіоналізму, що в свою чергу з благородної засади плекати й зберігати льокальні культурні цінности (етнографію, фолькльор), виродився у суто-політичну концепцію, з метою [illegible] ослаблювати **один і неподільний український національний колектив, одну й неподільну українську національно-політичну особовість.**

Пора припинити систему, яка полягає на вкиданні маси грошей у болото на безнадійні підприємства у роді книжок для „Гуцульщини", які мають переконати гуцулів, що вони цілком окрема нація. Пора відмовитись від думки, що який-небудь геній у світі може у 30-их рр. XX. століття створити якунебудь нову націю. І пора зясувати собі, що коли комунебудь залежить на порозумінні з українцями, то він не може відокремлювати від української нації її частин, яких ані та нація не зречеться, ані самі вони від своєї нації не відмовляться. Питання того мандрівного гуцула, в якому напевне ніхто з ініціяторів та редакторів отого скандального календаря не підозрівав фільософа, бренить, як грізне мементо: „нащо це кому, — чи не шкода грошей?!"

**При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.**

**Адміністрація.**

# ВІСЬ РИМ-БЕРЛІН.

**(Від власного кореспондента).**

**Рим, травень 1937.**

Вісь Рим-Берлін не є імпровізацією, але дійсністю, що відповідає певним політичним намірам. Її сила випливає головно з таких засновків політичної дійсности: ніяка співпраця з большевизмом і рішуча постава протизбірних договорів взаїмної допомоги, що без огляду на те, чи входять у рямки пакту Ліґи Націй, творять вічну небезпеку для миру поширюючи можливі місцеві конфлікти на цілий світ. Тому Німеччина та Італія вибрала методу обопільних договорів, що відповідають дійсним інтересам договірних держав та гамують руїнницькі впливи інтернаціональних ідеольогій.

Італійсько-німецька метода співпраці вже дала свої добрі висліди. Запевнила і незалежність австрійської републики австро-німецьким договором з 11. липня минулого року; уможливила порозуміння між Югославією та Болгарією, які побороли дуже поважні труднощі; заключила договір вічної приязни; довела до договору між Італією та Югославією, розвіявши підозріння і непорозуміння, що були водою на млин чужих держав і причинилася до нового кращого уладження взаємин між Італією та Туреччиною, яка більше активно вернулася до европейського концерну держав. Говориться теж про можливість договору між Італією і Румунією та про відпруження між Румунією й Мадярщиною. Все це відпруження було можливе лише тому, що істнує вісь Рим-Берлін, яка відновила рівновагу в Европі. Вистане порівняти наслідки оси Париж-Москва з наслідками оси Рим-Берлін.

Нема сумніву, що перша виявилася інструментом страшенно розкладовим. Внаслідок зближення з СССР Франція втратила своїх приятелів. Польща відсунулася від французької системи, ба навіть і недавня пожичка на військові ціли не зуміла мабуть відновити давнішої сердечної приязни. Примусила теж Бельгію освободитися від льокарненських зобовязань та відсунутися від військового бельгійсько-французького пакту з 1926 р.; охолодила взаємини між Францією та Югославією, яка і на дальше рішуче відмовляється визнати СССР; викликала теж алярм в Румунії, яка пожертвувала тому свого міністра закордонних справ Тітулеску.

Надармо тепер Франція робить зусилля, щоб відбитися за свої невдачі. Тому французька дипльоматія розвиває горячкову акцію у Малій Антанті і в Польщі, яка згідно з намірами Ке д'Орсе мала би стати центром нового середньо-европейського союзу. Знову під кутом зміцнення оси Рим-Берлін слід підходити до недавньої візити в Римі міністра закордонних справ фон Нойрата.

Можливо, що новий західний договір, що його так повільно випрацьовують і який мав би заступити старе Льокарно і питання у справі Еспанії, було предметом переговорів гарячих останніх днів. До нового зах. договору прийде, якщо між новим Льокарном не буде ніяких звязків з якиминебудь східним пактом. Територіальна цілість і політична незалежність Еспанії є теж одною з умовин збереження европейської рівноваги і вона не може підпасти під скритий або отвертий вплив Москви.

**Н. С. С.**



# До справи педаґоґічних ліцеїв.

**(Завваги до орґанізаційної мережі і мова навчання).**

I.

Педагогічні ліцеї належать до групи фахових середніх шкіл. Це установи, що мають виховувати й давати відповідну фахову світу кандидатам на учителів початкових шкіл. Педагогічні ліцеї діляться на три орґанізаційні ступні: 1) дволітні педагогічні ліцеї для фахової освіти кандидаток на виховниць у дошкіллях, 2) трилітні педагогічні ліцеї для фахової освіти кандидатів на учителів нижче зорганізованих народніх шкіл, 3) дволітні педагогії для фахової освіти кандидатів на учителів вище зорґанізованих народніх шкіл.

Внаслідок умовин та потреб життя множаться в нас скорим темпом українські дошкілля (дитячі садки, захоронки, оселі й півоселі). У минулому році сама тільки „Рідна Школа" та інші освітні організації мали 682 дитячих садків і 5 захоронок, а в них разом 25.782 дітей. Нема найменшого сумніву, що цього року буде їх більше та що з кожним роком вони будуть поширюватися, аж покриють густою сіткою цілий наш край. Дитячі садки добувають собі велику популярність у наших селах.

Супроти такого скорого росту в нас установ дошкільного виховання виринає в нас невідкладна потреба фахово вишколених виховниць. Уже в найближчому літньому сезоні може найти працю в дитячих садках 800—1000 виховниць. Відкіля їх узяти? Дотепер цю потребу заспокоювала „Рідна Школа", влаштовуючи 2- або 3-місячні підготовчі курси для учительських безробітних кандидаток. За яких 2—3 роки з нас забракне зовсім виховниць для дитячих садків і захоронок.

Уже тепер, поки ще час, пора подумати, як зарадити лихові. З огляду на те, що нема надії в скорому часі на державні педагогічні ліцеї першого ступня, мусять наші освітні установи, головно ті, що опікуються дошкіллями, добитися в Міністерстві Освіти позволення на заснування кількох приватних 2-літніх педагогічних ліцеїв першого ступня з українською мовою навчання. „Рідна Школа" повинна взяти в цій справі ініціятиву у свої руки. Треба це зробити, не гаючись, бо кожний день опізнення, накопичуватиме нові труднощі.

Тимчасом засновує Міністерство Освіти 3-літні педагогічні ліцеї другого ступня для фахової освіти кандидатів на учителів у нижче зорганізованих народніх школах. Як знаємо, на території Львівської Шкільної Округи будуть зорганізовані такі педагогічні ліцеї: 1) Березів — коедукаційний, получений з гімназією, 2) Коросно — хлопячий, 3) Ряшів — хлопячий, 4) Самбір — хлопячий, 5) Сокаль — хлопячий, 6) Станиславів — хлопячий, 7) Стрий — дівочий, 8) Тернопіль — хлопячий, 9) Львів — Державна Педагогія (Педагогіюм) коедукаційна.

На перший погляд кидається в очі нерівномірний розподіл ліцеїв. На західній частині території буде аж 5 педагогічних ліцеїв (Березів, Коросно, Ряшів, Самбір і Стрий), а на східній, три рази більшій, тільки 3 ліцеї. Значить, доступ до педагогічних ліцеїв для нашої молоді буде дуже-дуже трудний! Одна педагогія на таку величезну територію — це рішуче за мало! До цієї педагогії діставатимуться тільки дуже управилеєні кандидати (ки). З українців може й ніхто! Непростимою свідомою чи несвідомою помилкою треба назвати факт, що Львів, велике тристатисячне місто, центр культурного і політичного життя нашого краю, не дістав ні одного педагогічного ліцею!! Мала скількість дівочих ліцеїв відкриває притаєне антифеміністичне наставлення. Таке небезпечне з суспільного погляду наставлення не дасться нічим виправдати, ні економічним, ні культурним розвитком країни.

Треба сподіватися, що покликані шкільні чинники направлять ці помилки в організаційній мережі ще впору, Львів повинен ще дістати, крім педагогії, бодай два педагогічні ліцеї, а східна частина округи також 1—2 ліцеї. Необхідно також побільшити кількість жіночих або коедукаційних ліцеїв. Наші виховні й жіночі організації повинні зацікавитися цією справою та повести відповідну зорганізовану акцію.

II.

В своїй статті „Педагогічні і фахові ліцеї" в ч. 87 „Діла" з 14. квітня п. р. посол Кузмович

маючи на думці мову навчання в педагогічних ліцеях, писав отак: „Важніше для нашого громадянства те, що в розпорядку міністра освіти нічогісінько не сказано про українські педагогічні ліцеї, ані про рівнобіжні українські відділи, ані про навчання українських предметів у польських педагогічних ліцеях. Невже для Міністерства перестала істнувати 600-тисячна маса української дітвори? Не виключаємо, що в цьому напрямі йде в Міністерстві якась підготовна праця, однак ми певні, що вислідп тієї підготови українського громадянства не вдоволять. Вже сьогодні можна сказати, що на місце зліквідованих унаслідок шкільної реформи кільканацяти державних (утраквістичних) і приватних українських учительських семинарій українське громадянство відповідного еквіваленту не дістане. — Цей приклад не вперше виказує наглядно, що кожний новий шкільний закон у Польщі має своє іноді дбайливо скриване національно-політичне вістря. Ось розпорядок про педагогічні ліцеї одним почерком міністерського пера майже зліквідує кількадесятьлітній дуже поважний український стан посідання на відтинку вчительських семинарій".

До дуже цінних інформацій і завваг посла Кузьмовича позволю собі додати одно ще дуже важне доповнення; воно вкаже на те, що в Польщі, крім польських педагогічних ліцеїв, будуть мабуть ще й інші, в тому числі можливо, що й також українські. Про це є два рази неясна згадка в розпорядку міністра освіти з дня 1. березня 1937 р. Ч. II. С. 1290/37 про регулямін приняття учнів до І-ої кляси державного педагогічного ліцею.

В § 9. цього розпорядку читаємо: „Іспит складається з письменної й устної частини з таких предметів: письменний іспит з польської мови; устний іспит з польської мови й математики. В ліцеях (ліцейних відділах) **з непольською мовою навчання** відбувається також письменний і устний іспит **з мови навчання**". — В § 11. цьогож розпорядку сказано: „Письменний і устний іспит з непольської мови навчання слід оперти на тих самих основах, що й іспити з польської мови".

Отже в хвилині, коли організація педагогічних ліцеїв є в ході, вказана найбільша активність українського громадянства та його політичного проводу.

III.

Про педагогічні українські ліцеї треба голосно заговорити на окремих нарадах, треба писати в пресі.

Я позволю собі розпочати дискусію

Коли посол Кузьмович, згадуючи про потребу українських педагогічних ліцеїв, оперував головно політичними аргументами, то я писатиму, як батько, виховник і педагог.

Нарід наш мусить мати свої дошкілля, свої народні школи. Отже мусить мати і своїх учителів, що розумілиб душу і психіку його дітей, а головно, щоб знали мову й культуру українського народу. Без знання душі й психіки дітей, без знання мови й культури народу не може бути мови про виховання молоді, не може бути мови про конструктивну виховну працю в дошкіллі і школі. Учитель мусить розвивати інтелект дітей, мусить впливати на їх уяву й емоції. Не зможе він виконати свого виховного завдання, не знаючи душі дітей, не знаючи мови й культури народу.

Стоїмо все на тому засадничому становищі, що **українських дітей у дошкіллях і народніх школах повинен виховувати й навчати український (а) учитель (ка).** Якщож у практичному житті й наших умовинах ця максимальна вимога не може бути тепер задовольнена і практично позитивно розвязана, то мусимо обороняти вимогу, щоб кожний (а) учитель (ка) дошкілля й народньої школи, де виховуються й учаться українські діти, знав психіку тих дітей, знав літературну мову й культуру українського народу.

Це знання він має засвоїти собі, крім гімназій, також у педагогічних ліцеях. Тут виринає перед нами стрижневе питання мови навчання в педагогічних ліцеях. Стоїмо на другому засадничому становищі, що **українському народові належиться відповідна скількість українських педагогічних ліцеїв.** В довоєнних часах, коли наша культурна боротьба мала далеко більше виглядів на позитивний успіх, добилися ми ледви одної української учительської семинарії у Львові. По війні й цю ми втратили. Наші потреби мусіли заспокоювати приватні учительські семинарії.

IV.

Приватних педагогічних ліцеїв мабуть не буде в цілій державі. Міністерство Освіти не буде мабуть дозволяти на засновування приватн. педагогічних ліцеїв, щоб не допустити до гіперпродукції безробітних учительських кандидатів (ок). Отже вже нині можна твердити мабуть з певністю, що в нас, бодай у самих початках, не повстане ні один приватний педагогічний український ліцей. Наші кандидати на учителів мусять виховуватися тільки в державних педагогічних ліцеях.

Тимсамим питання мови навчання в державних педагогічних ліцеях набирає в нас принципового національного значінняя. На терені Львівської Шкільної Кураторії повинні бути українські й двомовні державні педагогічні ліцеї, де, крім української мови й літератури, викладалиб по половині наукові предмети в польській та українській мові. Інакше не опанує кандидат (ка) української мови, не пізнає культури українського народу. А не знаючи їх, не зможе опісля як виховник і учитель, повнити своїх виховних і навчальних функцій.

Двомовні державні педагогічні ліцеї повинні в нас бути всюди там, де в довоєнних часах були двомовні учительські семинарії. Не буде це жадна концесія для українського народу, тільки звичайне задоволення його національно культурних потреб у ділянці нижчого шкільництва. Буде це також справедлива ревіндикація того стану посідання, що ми мали його кілька десятків літ до війни та втратили за одним подувом повоєнного вітру.

Через те, що, як на початку було зазначено, в розпорядку міністра освіти є неясні натяки на можливість організації і непольських педагогічних ліцеїв, наші політичні і громадянські чинники, головно батьківські організації при школах, повинні розвинути якнайбільшу активність у тому напрямі, щоб ми з початком нового шкільного року добули належну нам до наших культурних потреб відповідну скількість державних педагогічних ліцеїв з українською мовою навчання та двомовних

І. Ю.

# По широкому світі.

**Польським** почесним консулем у Гавані (Куба) став Мігуель Болянюс. Від 1. серпня він потверджуватиме документи, які до цього часу потверджував „Національний союз поляків" або „ізраелітський центр".

**Абісинським** апостольським делеґатом заіменовано архієпископа Родосу Кастелляні.

**У французькому** місті Монпеліє вибух страйк пекарів, які домагаються підвишки цін хліба з огляду на підвишку робітничих платень.

**Міжнародня** парляментарна конференція почалася в Парижі при співучасти представників 30-ох народів.

### ЯПОНСЬКІ ВПЛИВИ В СІЯМІ.

„Таймс оф Індія" твердить, що в Сіямі помітно закорінились японські впливи. Японська морська місія вишколює сіямських моряків.

Сіям намагається розбудувати свою маринарку: Італія будує для нього 7 торпедовців, Японія — 2 канонірки. 30 проц. сіямських доходів іде на національну оборону.

—o—

ЮРІЙ ДОЛИНА.

# З манджурської фільми.

### 3. ФУ-ДЗЯ-ТІЄН.

Так називається китайська дільниця Харбіна; це ціле окреме місто. Їхати туди треба трамваєм і минати по дорозі чималий і зовсім не запашний ставок-калабаню, що, так сказатиб, псує репутацію самого Фу-дзя-тієн, говорять у Харбіні з усмішкою іронії, що стала вибаглива аж тепер, коли — японці заволоділи країною.

— А, ви ще не були у Фу-дзя-тієн? — кажуть вам — варт поглянути, але вертатися туди не треба.

Деколи додають іще:

— Дуже брудно.

Усе те, на мою думку, не зовсім справедливо.

У Фу-дзя-тієн справді перемішані найріжнородніші запахи та віднести це треба передовсім на рахунок управи міста, що занедбує свою китайську дільницю, ну і трохи на конто деякої ноншалянції у китайських звичаях супроти найзвичайніших проявів людського життя, що першу з берега англійку — можуть довести до паморок і навіть нервової атаки. Зрештою на Далекому Сході до всього звикнеш. У Фу-дзя-тієн канали пливуть щоправда рівно з тротуаром, прикриті тільки пощербленими і навпів зігнилими дошками, та така маловажна подробиця не повинна вражувати сміливого мандрівника.

Бо Фу-дзя-тієн це мінливе і кольорове місто. Безліч тут подовгастих вивісок записаних таємничими знаками, багацько прапорців, дзвіночків і мальованих таблиць ріжних цехів. Правдивою атракцією китайської вулиці є крамниці, великі і пишні, що вже серед тротуарів реклямують себе кумедними мальованими кліточками і малі драндивенькі будки, яких увесь крам купив би за жменю мідяків. Часом і вірити не хочеться, що при вузенькій вулиці стоїть будинок величавої крамниці зі службою, віндами, городами і каварнями.

У Фу-дзя-тієн усього купиш, чого душа забажає і все тут дешевіше, як у Харбіні. Шовкові сорочки і порцелянові вази, китайські капці і соломяні віялки. Є тут ресторани, що стягають найвибагливішу публику з Харбіна. Їдять там усе, що народжується у морі, починаючи від смачних пород доради і кінчаючи на ріжних ґаляретуватих альґах і морських травах. У китайському стравосписі ніколи не бракує темно-зелених, несвіжих яєць і солодкавої зупи з пшона. Правдивою окрасою такого екзотичного бенкету є печена пекінська качка.

Є у Фу-дзя-тієн ще й інші ресторанчики, обраховані на зовсім бідну клієнтелю. Вони розташовані у вуличних будках, або туляться у заглибинах будинків. Продають там рідоньку юшку в зелених листках винограду. Зовсім рідко буває у цих вуличних ресторанчиках теж риж. Бо риж це вже люксус для пересічного куліса, що нерідко заробляє кількадесять, а то й кільканацять сотиків удень. Як тут жити з родиною? Тож і вмирають вони масово, особливо взимі, з голоду і холоду. Далекий Схід для бідних буває жорстокий.

Хтож є ці куліси?

Здебільша виселенці з китайських провінцій Шантунґ і Ґопей. Проганяють їх з перенаселеної батьківщини стихійні нещастя, посуха, саранча, катастрофальний вилив ріки Гоан-хо. Наймають їх спершу до портових робіт у Дайрені, звідтам вони розлазяться, як комашня, по всій країні. Є їх не тисячі, але міліони...

Фу-дзя-тієн це ще місто гамірливих китайських театрів, що через стіну межують з домами продажної любови і затишними льокалями, де курять опій. У Китаю за куріння опію карають тепер смертю. У Манджурії це вільно і дешево. Рай за копійки... Тому куліс, виселенець далекого Китаю, рідко вмирає виснажений голодом чи лютою манджурською зимою, не покоштувавши перед смертю за останній гріш опію — раю обездолених. Для тих, що втратили право до життя чи не є найважливішою річчю: мати легку смерть?

### 4. ЯПОНСЬКІ ТАКСІ-ГЕРЛЬС.

„Китайська вулиця" це серце „Пристані", торговельної дільниці старого міста. Вузька артерія, куди всуміш протікають авта та автобуси, звичайні піхотинці і меткі рікші. Увечір тут зелено і червоно від неонових реклям, мрячно від густого пороху ніколи неполиваної вулиці і гамірно. Тож виють тут китайські, японські і російські ґрамофони, захвалюють свій крам вуличні продавці і моляться і голосять численні прошаки ріжних рас, вілзливі і нахабні як ніде на світі.

Тут, на краю вулиці, куди починається нова вже японської роботи, широчезна площа, стоїть будинок колишнього банку. Ще недавно заходили сюди люди у ріжних грошових справах, сьогодні, при вході до будинку, звернуть вашу увагу величезні китиці ріжноманітних колірових квітів. Це зраджує вже подекуди нове призначення будинку.

Заходимо до середини. Мягкий килим зміняє наші кроки у безшумний хід причаєного кота. Ось сутінкова саля. Чому тхне від неї атмосферою азарту? Колись вешталися тут солідні купці, що шукали таємниці життя у можливо „найбезпечніших" фінансових операціях. Та прийшла велика кріза і банк перекинувся. Ті самі купці —

# Великдень української кольонії в Манчестері.

Українська кольонія у Манчестері і цього року торжественно святкувала день Воскресення Христового. Вже в Страстний Тиждень завитав до Манчестеру о. Боський (відвідавши спершу Льондон), посвятив паски і вислухав великодної сповіди. У Воскресну Неділю, в год. 7. рянком, відправив тиху Службу Божу, а вполудне Воскресну, на яку зібралася вся манчестерська кольонія, навіть з наймолодшими, як також і англійські гості. Богослуження відбувалося в парохіяльній церкві св. Чада в Чітам. Співав хор під орудою п. Степана Лісньовського. Відправа відбувалася при окремому вівтарі, дбайливо прибраному квітами і застеленому гарним накривалом в українських красках. За вівтарем стояв трон і великі семираменні свічники, згідно із східним обрядом. Світлі ризи, в яких відправляв священик, є власністю української манчестерської громади. До богослужения стануло також пятьох аколітів, між ними молодий секретар і скарбник Українського Клюбу в Манчестері. Св. Євангеліє відчитав о. Боський народньою мовою і виголосив високопатріотичну проповідь. Наприкінці відчитав наспілі святочні побажання і привітав представника Українського Бюра з Льондону, який приїхав до Манчестеру, щоби спільно перебути це велике свято. Увечорі відбулося приняття і сходини в Українському Клюбі. Панував щирий, сердечний настрій. Голова Клюбу п. Йосиф Лісньовський, привітав присутніх гостей і попрохав до слова о. Боського і д-ра В. Ю. Кисілевського, які короткими словами подякували манчестерцям за сердечне приняття і висказали признання, що хоч як далеко від Рідної Землі, вони держаться щиро своєї національности й церкви і в такому дусі виховують теж молоде покоління, яке бере активну участь у житті громади. (УКБЮРО, Льондон).

—o—

# II. Товариський Зїзд Абсольвентів Торговельної Школи Р. Ш. у Львові.

Дня 16. травня відбувся II-гий Товариський Зїзд Абсольвентів Торг. Школи Р. Ш. у малій салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка. Зїзд почався богослуженням у церкві св. Спаса (Преображенській), яку відправив довголітній катехит о. Петро Хомин.

В год. 10-тій у салі Лисенка зявилися професори Торг. Школи на чолі з дир. А. Ковалиськом, представники установ, преси, гості й абсольвенти (тки). Зїзд отворив п. Юськів Мих., витаючи всіх присутніх на салі. З черги приступлено до вибору президії, до якої увійшли пп.: Ґоцький, Юськів, Москвівна, Марія Керод і Телішевський. З письменних привітів були між іншими привіт Маслосоюзу і з далекої Басарабії одної абсольвентки. Устно витали Зїзд делегати: Союзу Українських Купців, Народньої Трговлі, часопису „Торговля і Промисл“ і ін.

Реферат інж. В. Несторовича на тему: „Роля молоді в розбудові українського господарства“ вказав багато актуальних гасел і завдань, що відносяться головно до молодого купецького доросту.

По перерві, підчас якої зроблено знимку учасників, приступлено до справ організаційних Т-ва. По звіті Організаційного Комітету і дискусії прочитано і принято статут Т-ва. Рівночасно вибрано перший Виділ. У його склад увійшли пп.: Г. Бійовський, голова, Мих. Юськів, Зелінський, Федій, Евген Чорній, С. Михаленич і Костів. Після дискусії і вибору органів Т-ва ухвалено ось-такі резолюції:

„1) Загальні Збори абсольвентів Торг. Школи „Рідної Школи“ у Львові дня 16. травня 1937 р. висловлюють подяку Т-ву „Рідна Школа“ на руки голови п. дир. Кореція, б. дорогого Директора, за труд над вихованням.

2) Вітають всіх трудовиків та їх почини над розбудовою українського господарського життя.

3) Першим теперішнім своїм обовязком уважають піддержати свою виховну установу, Торг. Школу „Рідної Школи“, що стоїть перед дуже важним суспільним завданням ширшої розбудови — передусім помогти їй добути головну передумовину розвитку під теперішню хвилину: власну відповідну домівку. До співпраці в цьому напрямі закликають у першу чергу всіх, хто з цієї школи вийшов.

4) Вітають теж почини Яворова й інших міст, що організують українське господарське, зокрема торговельне навчання й виховання.

5) У своїй одиничній і збірній праці кермуватимуться етичними принципами й вимогами загально-національного інтересу.

6) Гасло „Свій до свого по своє“ ставлять вимогою національної чести.

7) Найкраще допоможуть українському зорганізованому життю та його ідейним змаганням українські установи й підприємства, якщо прийматимуть до справедливо винагороджуваної праці членів Т-ва.

8) Збори закликають членів прихильників і громадянство протиставитись чужинній експанзії на терені українського національного іствування інтенсивною солідарною розбудовою української кооперації, торговлі та промислу.

9) Збори закликають усіх товаришів піддержувати себе взаїмно у спільних змаганнях, підносити свій фаховий і національно-громадянський рівень для добра нації, свого стану та своїх родинних огнищ“.

З учителів промовляв до своїх б. учнів сеніор школи п. А. Березовський та побажав витревалости в праці і віри в успіх на полі розбудови українського господарського життя. Зїзд закінчився в год. 14.30 попол. Вечором зібралися учасники зі своїми професорами в ресторані „Око“, де відбулося приняття, опісля всі пішли на вечерниці, що тривали до білого ранку при веселім і симпатичнім настрою. Вкінці учасники попрощалися з собою, щоб по довгій перерві знову побачитись за кілька років.

—o—

# У царстві Сталіна.

### ВІРМЕНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ

„Правда“ подає з Еривані (столиці вірменської совітської республики), що в центральному виконавчому комітеті компартії Вірменії розплодились „вороги народа“ і націоналісти. Хоча партійний провід минулого року „відновлено“, у ньому залишилось чимало вірменських націоналістів під проводом Ханджана, що помер минулої осени буцімто на сухоти. Тепер виявилося, що провідники господарського і пропагандивного виділу були троцькістами, а партійний інструктор Товмосіян — націоналістом. (ПАТ).

### СТАЛІН ЯК СИН.

Старенька мама Сталіна, яка живе у Тифлісі, пішла на Великдень до церкви. Щоби не допустити до таких „згіршаючих інцидентів“ за майбутнє, Сталін наказав виселити свою маму до одного провінціонального містечка

### ВІДГУК ДЕҐРАДАЦІЇ СОВІТСЬКИХ ГЕНЕРАЛІВ У ЛЬОНДОНІ.

Велику сензацію викликала в Льондоні вістка про те, що маршала Тугачевського усунено зі становища заступника комісаря військових справ і викреслено зі складу совітської делегації на коронацію до Льондону. (Минулого року маршал Тугачевський заступав Совіти підчас похоронів короля Юрія V.).

Офіційний комунікат потвердив вістку про деґрадацію маршала Тугачевського. Його заслано в глибину совітської території, далеко від границь, на розмірно невисоке становище над Волгою, що рівняється засланню... „Морнінг Пост“ звертає увагу, що Тугачевський мав найвищі совітські відзначення „за особливші заслуги при організації Червоної Армії“ і що його деґрадація означає скріплення влади Сталіна, який поволі усуває всіх небезпечних для себе людей.

Рівночасно з маршалом Тугачевським усунули також ґенерала Йону Якіра зі становища головнокомандуючого військами на Україні. Його перенесли до ленінградського гарнізону — ближче до „власть імущих“.

(УКБЮРО, Льондон.).

**Найбільшим ворогом для здорового, родинного життя є шинки, що відчужують батьків від родини й рівночасно ослаблюють джерело прожитку. — Я. Дубс**

і ще дехто з молоді — шукають тепер розваги і життєвого змісту в обіймах химерного танку. Це звичайно коштує їх грубо дешевше. У Банк складали вони круглі тисячі, тепер, загрожені босяцтвом, платять від танку — 25 сот. Ось і все. Та розгляньмося по салі. Ось рядок ультрамодерних фотелів із гнучкої сталі. У фотелях сидять мовчазні і безпорушні японські дівчата. Це не гейші у мальовничих кімоно з високими штудерними зачісками і широчезними „оуі“*), що творять з них ніби великих мотилів. На салі всього одне-однісіньке жіноче кімоно, а вся решта це наскрізь модерні тоалєти. І непогано виглядають ці японочки в европейських туалєтах. Це либонь виняткове і пояснення незвичайного явища треба шукати у тому, що ці дівчата з Токіо та Осака перейшли спеціяльну, доволі дбайливу школу „европейського, чи пак американського фемінізму“. Тому вони всі елеґантні і коректні, немов порцелянові ляльочки.

У просторій салі давнього банку правдива ревія змодернізованої орієнтальної краси. Знаменитий джез вибиває такт, а при його звуках запашні японські „таксі-ґерльс“ колихаються у танку з японськими та европейськими танцюрами. По 25 фен від танку. З китайськими? Рідко. Горда японка нерадо танцює з китайцем. Сам я був цього свідком, коли вибрався сюди з китайським драгоманом одного консуляту. Китаєць на своє нещастя вбрався у прекрасний шовковий, але — китайський халат. Японка від нехотя перетанцювала з ним один танок, потім — зникла зі салі. Не захотіла вдруге наражуватися супроти своїх товаришок на сором: мусіли відбирати з рук китайця, цього завойованого паріяса — квиток на 25 фен...

(Докінчення буде).

*) Японські жіночі пояси.

# V. Зїзд українських музейників у Перемишлі.

Заходом Т-ва „Стривігор“ у Перемишлі відбувся 16. і 17. ц. м. пятий з черги зїзд українських музейників у Перемишлі. Зїзд, що над ним обняли протекторат Преосв. Йосафат і Преосв. Ладика, стягнув до Перемишля розмірно велику кількість представників наших музеїв у Галичині та наших учених.

Зїзд почався в неділю 16. ц. м. в год. 9. архиєрейською Службою Божою в катедральнім храмі, що її відправив Преосв. Григорій. Саме відкриття зїзду і наради відбувалися у салі оо. Василіян на Засянні. Зїзд відкрив від організаційного комітету проф. Б. Загайкевич, покликав до почесного комітету зїзду Преосв. Йосафата і Григорія та д-ра Володимира Загайкевича і віддав провід музейних нарад у руки д-ра І. Свєнціцького. Після привітання гостей і вшанування памяти невтомного працівника на полі обласного музейництва пок. д-ра Володимира Кобільника, почалися звіти представників поодиноких музеїв: Національного — д-р І. Свєнціцький; НТШ — д-р Я. Пастернак; Богословської Академії — д-р М. Драган; „Гуцульщини“ — радн. І. Кобринський; „Бойківщини“ — інж. М. Кордуба; „Лемківщини“ — проф. Л. Ґец; „Яворівщини“ — д-р М. Фільц; „Сокальщини“ — д-р Б. Чайківський; збірки при Р. Ш. в Тернополі — д-р Я. Ярема; „Стривігора“ — д-р І. Ю. Шпитковський. Крім цього переслали звіти з діяльности обласні музеї ім. Чайковського в Бережанах, ім. кн. Василька в Теребовлі, у Раві Руській та Чорткові. Зі звітів присутні довідалися, що наші музеї поширюють енергійно та з успіхом свою працю, щоб зберігти національні і культурні цінности. Одночасно українське громадянство зрозуміло вагу та значіння обласних музеїв і тому дає їм моральну й матеріяльну піддержку.

Після того приявні оглянули виставу образів, зорганізовану в 900-ліття культу Богоматері на Україні. Виставу відкрив д-р В. Загайкевич

Наради закінчив проф. І. Свєнціцький рефератом п. н. „Розвій українського мистецтва“. У зїзді взяли участь широкі кола перемиського громадянства та запрошені гості.

# ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

## Відшкодування за загибші тварини.

Загибіль тварини в сільськім господарстві це велике нещастя! Якщо втрата тварини стріне халупника, власника одинокої живительки-корови, чи коня, що ним він заробляв тяжко на прожиток, кладе його на лопатки, а більшого господаря підкошує та перекреслює всякі обчислення прибутків з господарства. Якщо такому господареві згинула молочна корова або кінь, то він не швидко матиме нову, відповідну господарську тварину. Бож відомо, що доброї корови чи коня ніхто не випродує, а виховати корову з ялівочки чи коня з лошатка, коштовне і довготривале. Тому господарські чинники при складанні нового ветеринарійного закону в Польщі з 1927. р. змагали передовсім до того, щоб ввести до нього відшкодування за загибші тварини. Самозрозуміло, що лише у випадках загибелі від пошесних хоріб, що становлять ледви 25 проц. загального відходу тварин на 100.

Хоч така підмога невелика і не покриває зовсім повновартости загибшої тварини, всежтаки відшкодування у таких випадках є деяким рятунком для сільського господаря. Але не легко господареві цю підмогу дістати. Щоб її виєднати, він мусить виповнити ріжні строгі формальности, в першу чергу мусить негайно зголосити в уряді недугу або загибіль тварини з поданням познак пошесної хороби.

В давнішому австрійському ветеринарійному законі (з 1909 р.) було поучення з поданням познак тих хоріб, що їх польський закон з 1927 р. поминув і тому утруднив значно господареві сповнення головного обовязку, щоб опісля дістати підмогу з державного скарбу. Бо чи-ж легко сповнити обовязок, якщо селянин не знає зовсім як саме дотична пошесть виглядає, які її познаки і хід? А нагла загибіль може трапитися теж з ріжних господарсько-годівельних причин (задма, кольки, задавлення, отроєння, тощо). Отже, щоб не занедбати обовязку з повідомленням про пошесну недугу, господар примушений довідатися про познаки пошесних недуг з посторонніх джерел! Слід підкреслити, що одержання підмоги залежить також від інших умовин, а саме від рішення ветеринарійного органу і 2 таксаторів. Щойно на основі пересічної трьох оцінок селянин може дістати невеличку квоту як відшкодування, не вищу 75 проц. повновартости тварини.

Щоб у випадках загибелі тварин з інших господарських причин (на що припадає біля 75 проц. загального числа тварин) піти господареві назустріч і рятувати малі господарства від руїни, Т-во „Сільський Господар" в порозумінні з заціавленими кооперативними централями покликало до життя при секціях охорони тварин організацію „допомогового фонду" з метою виплати підмог за тварини, що згинули без вини їх власників. Умовини виплати є подані в оголошеному правильнику секції охорони тварин (ч. 138), що його затвердила рішенням з 15. м. м. Львівська Хліборобська Палата до ч. 205. М. Км. Тому слід пізнати головні постанови цього правильника.

Завданням секції охорони тварин — читаємо там — у першу чергу дбати про належні гігієнічні умовини годівлі тварин та помагати членам у випадках шкід, що повстали у тваринній годівлі з причини загибелі або занедужання тварин (§ 1). Програма праці передбачує організацію „допомогового фонду", на що складаються: членські вкладки, з евентуальними річними доплатами на випадок повного вичерпання д. ф.; з прибутків з продажі мяса й ужиткових частин з дорізаних штук; з дотацій, призначених на охорону тварин від кооперативних та самоуправних установ; вкінці з відсотків від зложених капіталів (§ 9). Членом може стати кожний член кружка „С. Г.", що його прийме управа секції (§ 4). Самозрозуміле, що новий член має обовязок совісно і точно виповнювати дорученя подрібного регуляміну, щоб від занедбання або обманства не потерпів д. ф. Таке шкідливе діяння члена потягне за собою його негайне виключення (§ 7). Член має брати участь в усіх працях секції охорони тварин при дотичнім кружку „С. Г."; брати участь у контролі ужитковости корів і безрог, контролі молочности, ветеринарно-годівельних рефератах; працювати над поглибленням годівельно-гігієнічних умовин життя тварин; поширювати між членами господарську літературу і часописи (§ 2). Тварини й їх продукти мають збувати в наших організованих кооперативних установах (§ 6). На випадок занедужання або загибелі тварини має член негайно (до 24 годин) повідомити про це відповідальний орган, що завідує д. ф.; доставити підводу по ветеринарн. лікаря і покрити кошти закупна ліків (§ 5); за це на випадок загибелі або дорізу тварини має право дістати до 4 неділь (§ 23) допомогу у висоті 80 проц. шкоди, устійненої оціночною комісією (§ 16). Ця оцінка ріжниться від подібної оцінки при загибелі на пошесну недугу тим, що тут (д. ф.) оцінюють по зменшенню вартости погибшої штуки внаслідок патологічних змін, а офіційна комісія оцінює торгов. повновартість (навіть годівельну) так, начеби загибша тварина жива і здорова стояла на торговиці. У §. 22 „ж" правильника підкреслено, що член секції охорони тварин не має права жадати допомоги, якщо тварина його згинула від пошесної хороби, що її згідно з законними постановами мусить він зголосити в старостві та за яку держава дає відшкодування (підмогу). Чи має право у таких пошестях як: туберкульоза, прищиця, червінка безрог, злощадна хороба голови у худоби, простець у коней, біщеність, пош. кровомочення у худоби, стаднича пошесть у коней — всі з високим відсотком смертности, — при яких уряд не дає підмоги — у правильнику цього не зазначено. (?) Зазначено лише, що при підмогах з державного скарбу має член право домагатися від д. ф. безпроцентової позички для доповнення квоти потрібної на закупно повновартісної тварини. Так коротко виглядає плян діяння д. ф. З того бачимо, що діяльність цієї нової дуже корисної організації буде дуже широка. Крім виповнення програми у відшкодуванню при загибелі тварин у 75% на 100 загибших вказує „С. Г." у правильнику на те, що лише в організованій праці сила; заохочує членів до поглиблювання рільничо-годівельної освіти з рефератів та курсів по селах; заохочує до поширення хліборобського знання, наказує послух владі та її розпорядкам! (§ 1, 3, 4). „С. Г." як головна організація хліборобських мас на наших землях, крім необхідного нагляду над урядуванням потрібних до урухомлення органів д. ф., — не черпає з нього ніякої користи, що всеціло призначена на піднесення добробуту села!

Але популярне гасло „відшкодування за загибші тварини стає принадою для декого. Щоденник „Народня Справа", урухомив власний „допомоговий фонд" для здобуття якнайбільшого числа предплатників. Ніде правди діти — „Н. С.", хоч перш за все має на оці власну користь, але виплатила досі понад кількасот тисяч зол. на підмоги за загибші тварини.

Слід вкінці зясувати, які були успіхи праці секції охорони тварин досі перед оголошенням нового правильника? Отже в секції охор. тварин зорганізовано під нагляд враз з доп. фондами при Район. Молочарнях: 31.112 коров, що були власністю 25.562 членів. Охорона тварин була під наглядом 7 ветеринарних лікарів. Так було в 1936 році. В 1935 р. було: 23.192 коров власности 10.956 членів. Великий зріст — прибуток корів і членів — власників, є реальним доказом популярности гасла і зрозуміння користи в наміченій організації серед широких мас населення! Новий правильник передбачує поширення фахового нагляду до 15 ветеринарних лікарів, які працюють тепер у наших установах, під кермою головного вет. органу при централі „Сільського Господаря." В руках ветеринарних лікарів лежатиме дальша організація д. ф. і пропаґанда в його поширенню.

**Д-р Маріян Стахурський.**

## Важливі зміни виконного розпорядку

### ДО ПОДАТКОВОЇ ОРДИНАЦІЇ.

I.

В „Деннику Законів" з 7. травня ц. р. (ч. 35 поз. 270) появився новий виконний розпорядок до податкової ординації з 15. III. 1934 (Д. З. з 1936 р. ч. 14, поз. 134). Новий розпорядок обовязує від 7. травня ц. р. і частинно заступає давний виконний розпорядок міністра скарбу з 19. вересня 1934 (Д. З. ч. 91. поз. 821).

Розпорядок уводить цілу низку суттєвих змін і доповнень до нового тексту податк. ординації та таких, що торкаються податкових питань, що досі зовсім не були унормовані. Отже новий розпорядок подає поняття оціночних норм (середньої доходовости) та їх роди, способи їх устійнювання і випадки, в яких стосування матиме місце. Багато місця присвячує теж справі „упрощених" торговельних книг і господарських книг власників нерухомостей та осіб вільних професій (адвокати, лікарі, інжинірі, тощо), вкінці книг сільських господарств.

Для господарств з простором до 50 га — передбачує новий виконний розпорядок ведення „упрощеного" книговодства, а саме ведення тільки денника приходу і розходу (досі господарські книги були досить складні ведення їх було звязане з деякими трудношами).

Дальше змінено постанови, що нормували обовязок складання зізнань про дохід. Розпорядок накладає цей обовязок на всі правні особи і з малими вийомками на всі фізичні особи, необняті спадщини, що їх дохід перевищає суму 1.500 зол.

Розпорядок подає докладно, що слід уважати рухомим майном підприємства. Є це дуже важне питання з огляду на ведення екзекуції за промисловий податок від обороту.

Також поширив значно права скарбових палат і скарбових урядів відсувати, розкладати на сплати і відписувати скарбові належности.

Тому подаємо подрібно ці постанови, а саме: скарбова палата може 1) розкладати на сплати податк. належитости і кари (гривни) на час: а) до 12 місяців, якщо йде про зачети або передплати: б) щодо інших належитостей і кар до 100.000 зол. без обмеження часу, а до квоти 250.000 зол. на час не довше 3 років; 2) відсувати податкові належитости і кари (не виключаючи зачетів і передплат) до квоти 250.000 зол. на час до **12 місяців.**

**Скарбовий уряд** має право:

1) розкладати на час до 6 місяців зачети і передплати; інші податк. належитости і кари до 25.000 зол. на час не довше **2 років, а** 50.000 зол. до 1 року;

2) відсувати платність податків і кар (включно з зачетами і передплатами) до 50.000 зол. на час до 6 місяців.

Крім того **скарбові палати можуть відписати** вподовж цього самого буджетового року **податків і кар на суму 25.000 зол.;** скарбові уряди на суму 500 зол.

Відсотки і пільгові відсотки від залеглостей може відписати скарбова палата в цілости або частинно без огляду на їх висоту, а скарбовий уряд до висоти 500 зол.

**В ділянці стемплевих оплат — може скарбова палата** а) відписати залеглости з цього титулу до суми 5.00 зол. (без підвишки зі ст. 42 закону), а залеглости з титулу податків: спадщинного або від даровизни — до 25.000 зол.; залеглости у стемплевій підвишці, якщо поодинока оплата, з якою вяжеться підвишка не перевищає 1.000 зол.; в) обнизити або відписати в цілости наросле при стемплевих оплатах або при згаданих вище податках відсотки або пільгові відсотки без огляду на їх висоту;

**скарбові уряди** (уряд стемплевих оплат) мають право а) відписувати залеглости у стемплевій поодинокій оплаті до **100 зол.** та залеглости з титулу стемплевої підвишки, якщо поодинока оплата, з якою вяжеться підвишка, не перевищає 100 зол.; б) обнижувати або відписувати в цілости наросле відсотки до 500 зол.

Відписання екзекуційних коштів до висоти 100 зол. доконують **скарбові уряди,** а вищої квоти **скарбові палати.**

Наведені максимальні квоти, що їх скарбові палати і скарбові уряди мають право відписувати, розкладати на сплати або відсувати за плату залеглостей (залежитости) не обіймають держ. і недерж. додатків, пільгових відсотків і екзекуційних коштів та відносяться до залеглостей поодинокого роду податку або поодинокої гривни.

# СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

## „Соняшний мотор“.

Один італійський інжинір демонстрував недавно перед маршалом Бальбо, губернатором італ. провінцій у північній Африці мотор, що його сам збудував. Цей мотор вводили в рух соняшні проміння. Італійці намагаються привернути своїм африканським кольоніям давній добробут знищений довговічним пануванням арабів. Одначе ці провінції не мають ні вугілля, ні дерева, зате мають багато соняшного тепла. Отже винахід, який зужиткував би соняшну енергію до механічної праці, мав би величезне економічне значіння для тих провінцій

### Поневолення сил природи.

Довгі століття намагається людина підчинити своїй волі сили природи, щоб облекшити собі працю. Спершу підчинила людина своїй волі силу вітрів і водного струму в ріжного роду млинах і вітряках. Півтора століття тому навчилися люди підчиняти теж собі невичерпані джерела енергії скриті в найріжнороднійших родах палива. Відкриття способів переміни тепла на рух і працю, будова парової машини, згодом бензинових і газових моторів створило нову епоху в історії розвитку людства. Людина дістала при помочі цих винаходів змогу виконувати навіть такі роботи, про які давніше й не думала.

На кожного мешканця промислових країв випадає сьогодні по кілька, а навіть кільканацять механічних коней. Образово можна собі це так уявити, що кожна людина має силу кількадесять разів більшу від своєї власної.



### Вугілля й вода.

Головним джерелом енергії запряженої до служби людині є досі мінеральне паливо у формі камінного вугілля, нафтової ропи або її перерібок. Запаси вугілля дуже великі й вистачать на сотні літ, не беручи під увагу нових влож, які ще люди імовірно відкриють. У Польщі оцінюють запаси вугілля на 60 міліярдів тон. Коли річно добуватимуть найбільше 40 мільйонів тон, тоді запас вистане на 1.500 літ. Зате гірше є з нафтовою ропою, якої запаси вистачать ледви на кільканацять літ. Одначе в міжчасі навчилися люди добувати штучну бензину й нафту з камінного вугілля.

Крім цього мають ще майже всі краї величезні джерела невикористаної енергії у формі спаду води в ріках, морських припливів і відпливів. Ці джерела помічної механічної праці завжди матиме людство до своїх послуг. Знаємо теж, що сила, яка сціплює разом атоми, містить у собі теж незбагнуту енергію, яка перевищає всі інші відомі людині джерела енергії. Напевне люди навчаться згодом використовувати й цю укриту енергію.

### 20 біліонів коней.

Може насуватися декому питання, чому людина не вдоволиться винайденими досі джерелами енергії, але шукає завжди нових, свіжих сил? Ріжні є причини. Деякі держави мусять спроваджувати вугілля здалека, що спричинює великі кошти, а ті держави мають багато сонця й то цілий рік. У таких краях як нпр. в Каліфорнії, півн. Африці та інших вже давно думали над тим, яким чином використати соняшне тепло, так, щоб були дешеві сили на місці. Адже сонце висилає на землю величезну скількість тепла, яка по переміні на механічну працю, далаб астрономічну цифру 20 біліонів коней.

Поневолення соняшної енергії не таке легке, бо ця енергія дуже нерівномірно розложена. Нпр. у Польщі не оплатилась би соняшна інсталяція, бо небо дуже часто захмарене. Одначе і в Польщі також збудували опатентований приймач тепла, в якому нагрівається вода від сонця (при теплі 117 ст. — значить, вищім від точки кипіння). Всеж таки навіть в околицях дуже горячих і соняшних, де є дуже багато соняшного тепла, скількість цього тепла на одиницю поверхні є невелика, так, що вихіснування більшої скількости тепла й більшої сили мусить бути залежне від дуже великих і дорогих інсталяцій. Через те збільшується кошти цілого підприємства.

Коли чоловік спалює вугілля під кітлом фабрик, зужитковує також соняшне тепло, але тільки посередно. Бо те соняшне тепло виплекало колись перед сотнями й тисячами літ передпотопові ліси, які змінились згодом у камінний вугіль.

### Соняшний паровий котел.

Спроби використовувати соняшну теплявну енергію тривають уже більше, як 50 літ. Всі ті спроби відбуваються менш більш однаково: соняшне тепло концентрують при помочі відповідно уставлених вгнутих дзеркал. В огнищі, яке збирає проміння уміщений збірник води — з матеріялу, який є добрим провідником тепла. Є це просто паровий котел, тільки ролю палива відограють тут згадані дзеркала. Пара випроваджена в такому соняшному кітлі обертає парову турбіну й таким чином дістаємо безпосередно змінене соняшне тепло на механічну силу, якою може людина по своїй волі користуватися.

Можна було уважати цілу справу полагодженою, якби не розміри й кошт самої інсталяції. В соняшній інсталяції яка працює ще від 1912 р. під Каїром, треба було для вдержання 50 механічних коней уставити дзеркало, яке має поверхню к. 1500 $м^2$.



### Централя інж. Берлянда.

Французький інжинір Берлянд уладив соняшну централю на підставі уліпшеного пляну в оазі Тугурт в Альжирі. Із загальної поверхні 2500 $м^2$ дзеркал осягнув він 180 парових коней. Централя ця доставляє силу до помп, що наводнюють плянтації дактилевих пальм і в тамошніх умовинах оплачується. Ясно, що всі соняшні централі можуть працювати тільки в день і то лиш тоді, коли нема хмар. Значить правдиву користь дають вони тільки тоді, коли праця не мусить бути безупинна.

Про італійський винахід нема досі ще ніяких подробиць, тому теж годі вже тепер сказати, чи буде він практичніший від попередніх спроб запрягти сонце до служби людині. Майбутнє цього винаходу залежить від справжньої видайности праці. Покищо дотеперішні спроби ще не вдоволяють зовсім людини, але можна надіятися, що в майбутнім зуміють люди використати якслід соняшну енергію.





### ЩО ЦЕ ТАКЕ ІНФЛЯЦІЯ?

Ч. Регенсбургер у Стокгольмі подає гарну ілюстрацію для інфляції:

Два професори математики, один Мульплекс з університету, другий Дівідус із політехніки, живуть 2 км. один від другого. Стрічаються щодня. Раз почали розмову з того, що ті два кільометри, які їх ділять, всеж таки немала віддаль. Небавом прийшла їм чудова гадка до голови. Якби кільометер мав не 1000 м., а 2000 м., тоді мусіли би вони йти тільки один кільометер. Очевидно, прийшли скоро до висновку, що й година повинна би мати не 60, а 120 мінут. Тоді новий кільометер ішли би не пів старої, а чверть нової години. Це був би блискучий винахід. Оба математики взяли в руки олівці й папір і почали переводити свою реформу дальше на папері. Нічого простішого за дати кільограмові не 1000 гр., а 2000 гр., тоді вага, яка мусить повстати, зменшиться удвоє. Також можна змінити вартість грошей, так що би за трамвай платити два рази менше. Змінивши міри й ваги, — а це дуже легко, — стали би вони найщасливішими професорами. Та щож, коли правдиві умовини життя від цих математичних теорій зовсім не змінились би.

—o—

### ПО ФРАНЦУСЬКИ.

Алеи подає до відома, що в одним південно-західним французькім місті нездомні якобінці кожного року вносять до управи міста петицію, в якій з цілою рішучістю домагаються остаточної ліквідації церковних процесів. По якомусь часі добрі католики вносять протипетицію.

Більшість населення — особливо купці — підписує обі ті петиції. На одній петиції поступають згідно зі своєю совістю, на другій числяться із дійсністю, яка й так дуже скомплікована. Автім уже з самої купецької ввічливости не можуть відмовити своїх підписів.

—o—

### ГЕЙША ПРОФЕСОРОМ УНІВЕРСИТЕТУ.

Токіо має тепер чималу сензацію: сенат токійського університету покликав на становище звичайного професора права молоду японку, яка ще не дуже давно була гейшею в одній із відомих нічних льокалів столиці. Познайомилася вона перед кількома роками зі славним адвокатом, який зацікавився молодою жінкою і намовив її покинути цей льокаль. Відтак післав її до школи й на університет. Молода японка була така здібна, що небавом здобула докторат. Тоді почала наукову карієру, яка закінчилася її номінацією на професора.



### ЄРУСАЛИМСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

Проф. д-р Бергман, ректор єрусалимського університету, подав кілька цікавих даних про той університет. На університеті працюють не самі жиди, але є теж кількох християн та арабів. На вдержання цього університету збирають жиди датки в цілого світу, бо університет не має державної допомоги. Малу частину вплачують студенти. На 700 студентів було 385 із Польщі, 235 з Палестини, 46 з Німеччини, 4 з Чехословаччини. Багато студентів заробляє по варстатах, як городники, післанці. 20 проц. заробляє принагідно, інших удержують батьки.

—o—

# ВЕСЕЛЕ.

### ТЕХНІЧНИЙ ПОСТУП І БЕЗРОБІТТЯ.

Перший робітник: Дивись на той баггер! Адже він викидує землю цілими тоннами. Коли б на його місце взяти лопати тоді замість одного, пядесять людей мало би працю.

Другий робітник: Пядесять? Пять тисяч, колиб замість лопат узяли чайні ложечки!

# Жахливий день у Берестi.

**ЮРБА 16 ГОДИН НИЩИЛА КРАМНИЦІ.**

На основі оповідань наочних свідків хід протижидівських заворушень у Бересті н. Бугом був такий: Поліційний агент Ст. Кендзьор переходив зі старшим поліцаєм Фрончковським в год. 7. рано побіч крамниці з місом Айзика Щербовського, до якої зносили з воза м'ясо. Ст. Кендзьор ствердив, що м'ясо не було стемпльоване і наказав відвезти м'ясо до різні. З цієї причини дійшло до суперечки, підчас якої А. Щербовський ударив Кендзьора сильно в бік різницьким майзою так, що ранений швидко помер у шпиталі. Ранений вже Ст. Кендзьор вспів добути револьвер і вистрілом з револьверу ранив Щербовського в ногу. Тому що в місті відбувався торг, купці поляки кинули гасло до заворушень. І дійсно юрба в одну мить знищила жидівські столи і будки на ринку. Опісля юрба, підбурена промовами маядрувала від одної крамниці до другої і нищила до тла всі товари та меблі, що їх викидали з помешкань. Погром тягнувся 16 годин, від 9-ої рано до 1-ої год. вночі. Учасники заворушень нищили передовсім торговельні книги і вексі, що їх виставили мешканці міста за свої зобовязання. Не обійшлося теж без грабунку, бо юрба споживчі товари нищила і палила, а цінні ювилірські вироби та годинники грабувала.

В одній тільки жидівській фірмі Померанца в Бересті учасники заворушень забрали крам у на суму 200 тисяч зол., у фірмі Мельніцького на суму 40 тисяч зол. Крім того погромщики знищили дім власника крамниці та здемолювали навіть аптики, готелі і домівки жидівських товариств. У синагозі вибили всі вікна. В одній лічниці лежить 22 ранених жидів. В цілім Бересті нема ні одної вулиці, яку не знищили учасники заворушень. В одній жидівській аптиці юрба знищила і вилила на вулицю фляконі з перфумою і тому підчас погрому в цілій дільниці пахли перфуми. Цілий день не було ніякої сутички між юрбою та поліцією і щойно вночі прийшла поліція з Голендзінова та звела порядок. Тепер у Бересті не видно ні одного жида, а вулицями в жидівських дільницях можна бачити тільки поліційні стежі. В місті за мало хліба і тому з Варшави, Седлец та більших міст вислали до Берестя більші транспорти.

До Берестя приїхала спеціяльна міністеріяльна комісія на слідство. Поліція арештувала коло 200 осіб за грабіж. Арештувала теж 7-ох молодих жидів за те, що фотографували без дозволу влади.

Жиди в Америці запротестували проти цих заворушень і вислали 2.000 дол. на допомогу жидам у Бересті.

**ОКРЕМА СУДОВО-СЛІДЧА КОМІСІЯ У БЕРЕСТІ.**

До Берестя н. Бугом делегували окрему судово-слідчу комісію. Склад комісії творять між іншими два прокуратори апеляційного суду.

# Надзвичайна сесія сойму.

**ВАРШАВА, 18. 5. Сьогодні вполудне дістав маршал сойму Цар з президії Ради Міністрів декрет президента держави, яким скликано на середу 19. ц. м. надзвичайну сесію сойму. Перше засідання сойму відбудеться вже у пятницю. Між іншими справами є теж на порядку нарад справа Феникса.**

**МАРШАЛ СЬМІҐЛИ РИДЗ НА АВДІЄНЦІЇ У ПРЕЗИДЕНТА ДЕРЖАВИ.**

Сьогодні приняв президент держави на авдієнції маршала Сьміглого Ридза і відбув з ним годинну розмову. Відтак приняв ще президент премієра Складковського, маршалів сойму і сенату: Цара і Пристора.

**ОБМЕЖЕННЯ У ПРИКОРДОННІЙ ПОЛОСІ.**

Тернопільський воєвода проголосив, що візд на терен прикордонної полоси тернопільського воєвідства без окремого дозволу заборонений. Повітові старости відповідних повітів мусять потвердити свідоцтва тотожности, які дають право перебувати на згаданій території без окремих дозволів. Скорочений мельдунковий речинець та обмеження нічного руху обовязують на терені цілої прикордонної полоси тернопільського воєвідства. Кожного, хто не буде придержуватись цих приписів, будуть карати на підставі розпорядку про кордони держави. Ці розпорядки ввійшли в життя з днем 15. ц. м. і обовязують до 31. грудня 1938. р. **(Вслуд.)**

| Великий Театр | Середа 19. травня<br>Прощальний виступ АДОЛЬФА ДИМШІ<br>в музичній комедії<br>**ПОДВІЙНА БУХГАЛЬТЕРІЯ** | Великий Театр |
|---|---|---|

**НАЦ. ВІЙСЬКА ЗДОБУЛИ АМОРЕБІЄТУ.**

**БІЛЬБАО 18. 5. ПАТ. Сьогодні рано нац. війська здобули Аморебієту. Задня баскійська сторожа боронилася аж до останку, забираючи відтам всі військові запаси.**

Авас повідомляє, що місто Аморебієта горіла цілу ніч.

# НОВИНКИ.

— **Пописи елевів філій Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові.** Збірні річні пописи елевів усіх філій Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка відбудуться цього року у Львові дня 22. V. в суботу і 23. V. в неділю вечором у малій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. У продукціях візьмуть участь вибрані елеви фортепіяну, скрипки, віольончелі і сольоспіву з усіх філій, а саме: з Перемишля, Стрия, Дрогобича, Станиславова, Коломиї, Тернополя і Яворова. Вступ за програмками. 965

— **Управа Клюбу Українських Еміґрантів** у Львові цим повідомляє Ш. Громадянство, що через зміну свого помешкання Клюб припинив харчівню і працю до часу винайменення нового льокалю. — Управа Клюбу. 362

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 21. травня в год. 7. веч. На сходинах виміна думок на тему „Позіздові гльосси“.

— **Екскурсія учасників VI. Зізду українських природників і лікарів у Маслосоюзі.** 16. ц. м. учасники VI. Зізду українських природників і лікарів відвідали в поважному числі Маслосоюз, де оглянули всі його забудування. Особливу увагу учасників звертали модерні пастеризаційні уладження, завдяки яким є змога засоблювати населення міста в молоко гігієнічне і позбавлене всіх хороботворчих бактерій. Підчас оглядин учасникам давав пояснення дир. Палій і дир. Мудрик. Після перекуски зроблено спільну знимку.

— **Українська Порадня для Вибору Звання при Головній Управі Рідної Школи у Львові,** Сикстуська 46, дає поради в справі вибору звання на основі психотехнічних і лікарських дослідів, подає інформації про запотребування фахівців, про фахові школи та умовини приняття до них. Порадня урядує щоденно від год. 10—13, а від 20. травня до 20. червня також у вівтірки та пятниці від год. 15—17 крім неділь і свят.

— **Засідання фільольогічної секції Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові** відбудеться в суботу 22. травня 1937 р. в салі бібліотеки в 18. год. На денному порядку організаційні справи.

— **Марійський конгрес у Товмачі** відбудеться в днях 29. і 30. ц. м. при участи всіх парохій з процесіями товмацького і сусідніх повітів. У програму входять: похід вулицями, молебни, богослуження з привітами, хорами і деклямаціями.

— **„Весна у Львові“.** Як що року, так і тепер Ліґа для підтримки туристики в Польщі організує ріжні туристичні імпрези, що мають на меті викликати в краю туристичний рух. В ріжних містах вони мають окремі програми і цілі. Для Львова придумано „туристичний зізд“ у днях 22—29. травня під гаслом „Весна у Львові“. Підставою імпрези будуть видовища, а саме: „Огнем і мечем“ на Цитаделі 22. ц. м. і „Собуткі“ 23. і 27. ц. м. на площі „Сокола Мацежи“. Отже ціль „Весни у Львові“ аж надто ясна і для українців спеціяльно „симпатична“. Крім того прогулькоцям обіцюють ріжні конкурси, видовища та ігрища на площі Східних Торгів. Визначено нагороду за найкращий патріотичний вірш про Львів, за найкращу фотографічну знимку Львова, за найкраще прикрашену фасаду дому та склепову виставу. Радіо надаватиме спеціяльні авдиції в тім часі. Для приїзших міністерство шляхів признало залізничі знижки, причому в білетах є купони, що дають право до ріжних полекш на терені Львова.

— **Страйк у львівських броварах** вибух у вівторок. Застрайкувало 200 робітників, домагаючись збірної умови, підвишки платні на 20 прц., робітничих одягів і т. п. Вони заняли свої місця в броварах і не хотять уступитися.

— **Шкільні вписи в Рівному.** Дирекція мішаної гімназії з українською мовою навчання Ф. Пекарського з правами державної гімназії в Рівному подає до відома, що вступні іспити до кляс I—IV. нового типу і VIII. кл. старого типу відбудуться в днях 17—19. червня і 1—3. вересня ц. р. Учні, що не зложать іспиту весною, мають право здавати ще раз в осени. З початком нового шкільного року відкривається I. кл. загально-освітнього ліцею.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали такі більші виграні: 50.000 зол. на ч: 59271; 10.000 зол. на ч: 30392 119581, 120055, 185168; 5000 зол. на ч, 57702, 53540; 2.000 зол. на ч,. 86344, 107819, 107868, 122244, 146463, 146715, 152119; 1.000 зол. на ч: 10449, 10887, 16490, 26516, 28263, 41616, 43180, 44707, 49584, 59431, 59630, 73950, 74258, 76836, 80960, 81254, 87418, 89219, 96076, 125559, 135870 138591, 141478, 148831, 152573, 154458, 157470, 158696, 163183, 186409, 186915, 170414, 175255, 178235.

— **Відгомін матуральної афери у Львові.** У звязку з недопущенням до письменної матури коло сотні учнників і учениць, що брали участь у зловживаннях з письменними темами, вибирається зі Львова до міністерства освіти окрема делегація батьків з проханням, щоби міністер змінив своє рішення. Родичі хотять виказати міністрові, що виключення від матури учнів, які не мали нічого спільного з цілою аферою, є несправедливе.

— **Ліквідація страйку в Тернопільщині.** Дня 14. ц. м. скінчився страйк робітників, занятих при будові цукроварні „Поділля“ в Березовиці Великій під Тернополем. Вернулось до праці 200 робітників, причому 60 робітників звільнено, а на їх місце принято 80 інших. Скінчилися страйки робітників при усяких будовах у Тернополі.

— **Виступ нашої славної пяністки на телевізії в Льондоні.** Наша славна пяністка, Любка Колесса, буде першою українкою, що виступить у Льондоні у радіо через телевізію. Її концерт буде складатися з українських пісень і буде переданий головною телевізійною стацією Льондону в середу 19. травня в год. 9-ій вечора. Виступати буде Любка Колесса в українському народньому строю. Про її виступ подає „Радіо Таймс“ окрему згадку, в якій переповіджено коротко музичну карієру нашої пяністки і подано також її знимку („Радіо Таймс“ 14. травня). — Крім виступу у радіо Любка Колесса виступить дня 21. ц. м. з окремим концертом в Оксфорді, а дня 24. травня в Льондоні. Її льондонський концерт відбудеться у „Ґротріян Гол“ і буде складатися з творів Гендля, Скарлаттія, Гуммеля, Шопена і Мендельсона. (Укбюро, Льондон).

— **Львівська хроніка.** На Гелену Ґанґову із Сокаля напав на вул. Огірковій якийсь злодійчук, вирвав їй з рук торбину з готівкою 745 зол. і втік. — При вул. Германа відобрала собі життя, підрізавши собі горло бритвою, 23-літня Кляра Коц, що приїхала лікуватися із Бродів. — При вулиці Мартина 37-літня Антоніна Дідух рішила розпрощатись з життям напившись денатурату.

— **Трагічна подія** склалася на залізничому двірці в Задвір'і. Поштовий службовець Іван Чорний, будучи в більшому товаристві, не завважав сигналу на відізд потягу і пробував ускочити до вагону, що находився уже в руху. Коли вскочив на ступінь, посовгнувся і впав під колеса, які відтяли йому ногу, а другу зломили. Чорного привезли до Борщович, де перевязав його залізничий санітар і перевіз у тяжкому стані до львівського шпиталю.

— **Краєва хроніка.** В Ярославі в часі людового свята помер нагло в костелі Ян Труш, член людової партії. — В Новому Дворі під Сокалем згоріло господарство Ігн. Фляха. Вогонь перекинувся на кілька сусідніх господарств, що теж стали жертвою пожежі.

— **Під гаслом польонізації Холмщини.** В Холмі відбулися річні збори „Тов. шинящої культури польскєй“ в Холмі. Це товариство видає одинокий у Холмі польський періодик „Хроніка Надбужаньска“. Праця цього товариства, як каже звіт, була присвячена головно „пропаґанді польського слова на Холмській Землі“. (Отже цілі ясні: польонізація української Холмщини, що не дуже їм вдається.) Ухвалили буджет товариства і буджет видавництва в сумі 7.500 зол. Головою вибрали суддю С. Генца, членами виділу інсп. Кравчика, адв. Зелінського, д-ра Гнядовського і проф. Шибовича.

— **Старинний український замок в Любліні.** В старім Любліні за ринком і за б. церквою (тепер подомініканський костел), на місці, де колись була церква св. Михайла (опісля костел тогож імени, розібраний в XIX в.), відкрили при роботах підземні мури більших розмірів. Від-

копали муровані підвалини (з білого камени і цегли), на середині муровану підставу під якусь вежу і три підземні хідники, що біжуть від подомініканського костела, від ратуша і краківської брами до нинішнього замку, який до нині держався за старим Люблином. Відкрили широкі підземелля (пивниці). Валяється дуже багато людських костей, куснику мармурових порогів, декорацій, гаймсів, кілька плиток з підлоги (білий і чорний мармур) і т. і. Пізнати, що на цім місці було яких шість будівель, що чергувались по собі в ріжних часах. Роботи веде люблинський магістрат, але по „магістрацьки", без пляну, копає рови і викидає на боки землю, якби шукав за грішми, замісць збирати одну верству за другою. А публика засмічує і засуває відкопане. — **М. М.**

— **Пластичний плян оборонного замку в Замості** на Холмщині з XVII в. з унагляднениям оборонних мурів із часів Хмельницького, який облягав Замостя, виготовлюють у варшавській політехиніці. Плян вишлють до польського відділу на світовій виставі в Парижі. Після вистави умістять його в краєзнавчому товаристві.



— **Відворотна сторона медалі.** В часі Зелених свят у Варшаві було 50 нещасливих випадків, бійок, ножевих розпрів і самогубств. Кілька осіб згинуло, а кількох доставлено в безнадійному стані до шпиталю.

— **Авторка повісти покарана за зневагу поліції.** Городський суд у Варшаві оголосив присуд у процесі Галіни Крагельської, соціялістки, якій закинено поширювання фальшивих вісток та зневагу адміністраційної влади і поліції у своїй книжці п. з. „Польський страйк". Її засуджено на 1000 зол. кари тільки за зневагу поліції, звільнюючи від першого закиду. В мотивах присуду сказано, що авторка схарактеризувала гостро, демагогічно і неправдиво поліцію, представляючи її як чинник протисуспільний, що виступає завжди брутально, безправно і несправедливо у відношенні до робітників. Тимчасом поліція поводиться, сказано, згідно з приказами, виданими на основі обовязуючих приписів, отже не допускається безправства. Вживаючи темних барв для схарактеризування поліції, читаємо в мотивах, авторка робила це тому, щоби відтворити тільки деякі сильветки старшин і стійкових поліції, але свою характеристику застосувала до поліції як збірної групи. Суд засудив п. Крагельську на грошеву кару тому, що вона досить заможна.

— **Жертви війни.** Під Пйотрковом знайшли діти в полі гарматне стрільно, що лежало в землі із часів світової війни. Вони принесли його до хати і в неприсутности старших почали розбивати молотком. Настала експльозія, яка змасакрувала четверо дітей. Дві дівчинки згинули на місці, один хлопчина помер у шпиталі, а один хлопець находиться в безнадійному стані.

— **Трансатлянтійські перегони небезпечні.** Влада Зл. Держав не дала дозволу на летунські перегони з Ню Йорку до Парижа, вважаючи їх небезпечними.

— **Новий святий.** „Оссерваторе Романо" оголосило декрет у справі канонізації благословенного Андрія Боболі, що згинув мученичою смертю 16. травня 1657 р.

— **Летунська катастрофа.** Б. Брашова в Румунії військовий літак з причини дефекту мотору упав з висоти 50 метрів. Пільот, підпоручник, погиб на місці, телеграфіст помер у дорозі до шпиталю.

— **Землетрус в Південній Америці.** Як повідомляють із Ліми, землетрус знищив до тла містечко Кахбанга, що лежить на висоті 9.500 стіп над морським рівнем. У часі евакуації міста ранило кількасот осіб.

— **Подвійний лет понад океан.** З Ню Йорку повідомляють, що на летовищі Фльойд Бенет осіли американські летуни Меріль і Лямбі, що вилетіли з Америки до Англії і назад, щоби привезти фільми з коронації англійського короля. Одначе тих фільмів вони не привезли, не могучи порозумітись з фільмовим продуцентом щодо нагороди за їх лет. Зачувати, що знаний англійський летун Молізон заявив готовість доставити ті фільми до Ню Йорку за значно меншу нагороду.

# Не вождь — а вожд.

*З правдивою приємністю містим ці фахові й авторитетні міркування нашого лінгвіста з огляду на їх актуальність. Саме в цьому місяці будуть українці поминати сумні роковини трагічної смерти С. В. Петлюри. При тій нагоді напевно будемо слухати й читати про „вождя" та дивуватися, звідки взялось таке слово. Булоб дуже добре, колиб ця статейка д-ра В. Сімовича спонукала деякі видавництва, зокрема Науковий Інститут у Варшаві та тільких наддніпрянських діячів, відмовитись від тої негарної і не нашої словесної форми. —* **Ред.**

Це одне з тих слів, яке принесли до нас наші брати з-над Дніпра, і через їх видання воно в нас поширюється й... дуже немило вражає наше вухо. Немило тому, що відгонить від нього чимось **чужим**, чимось таким, що до нього ми не звикли, а далі — страшною для нас відміною: вождя, вождю (даваль. одн.), вождьом (орудн. одн.) і т. д.

Бо і справді в такій формі це слово для нас, українців, чуже. Воно й так чуже своїм „жд" (в нас требаб — „дж", або „ж"), старобольгарське, збереглося в нас — через церкву у своїй архаїчній формі (як: „надежда", „одежда" в наших молитвах, або — „пригвожденний", „осужденний" у деяких наддніпрянських письменників). Збереглося як військовий термін, якого у метафоричному значінні, почали ми вживати у книжній, піднесеній мові, як синоніму до „начальник", „атаман" і т. д. Народня мова цього слова **не знає.** Тимто даремно його шукати по словниках, чи Грінченка, чи Уманця і Спілки, чи в новому академічному київському словнику (большевиками тепер занатемізованому!)

Форма його з мягким „д" (вождь, як. н. пр., в молитві „Отче наш" — дождь) цілком правильна, староболгарська форма. В такій формі це слово й перейшло до нас і до російської мови. Але-ж у нас уже здавен-давна кінцева мягка приголосівка ствердла, а ствердла під впливом инших форм, де мягкости не було (вожда, пор. одежда, надежда), і таким чином ми утворили собі слово „вожд", відчували все цей іменник, як приналежний до „твердої відміни", й ди і т. д. Пор., н. пр., у наших памятках із ди і т. д. Пор. н. пр. у наших памятках із XVII. і XVIII. в: поки жилъ сынъ божій на свѣтѣ, былъ всимъ **вождомъ** (Домецький, О везваню до закону... з 1683 р., лист 65); внуки Яфетови ...розышлися зъ своими **вождами** (Кроника Соофновича, з 1672. р., лист. 317); цесарь...: призвалъ... на вишшихъ **вождовъ** своихъ (літопис Величка, т. III., київське вид. з 1855. р. ст. 428). Там, де традиція давньої нашої **книжної** мови не переривалася (Галичина, Буковина), **де її не витиснула** московська мова, слово „вожд" у такій формі збереглося і в мовній свідомости і в ужитку. Де ж цю літературну мову витиснула російська (народня **довго** боролася, заки стала мовою літератури, розмовною мовою, книжною мовою), з її консерватизмом, із її напів церковно-славянською лексикою а то і структурою — архаїзми почали прийматися в нас у тій формі, в якій їх приняла для себе московська мова. Ось звідсіля й „вожр", слово, якого наддніпрянці жахалися, яке оминали, доки не **виринула потреба** знов його вживати. Та, на жаль, замісць повернути до української традиції, в нас починають приймати московську форму цього староболгарського слова, з нашого погляду — церковно-славянського архаїзму...

Ясна річ, що такого варваризму ми приняти не можемо, й мусимо його викидати.

*

При цій нагоді слід зазначити, що побіч староболгарської форми „вождь" у нас довго, до XVIII. ст. жило (й його уживали!) це слово в українській одежі „вож", але ж воно чомусь до нової літературної мови не ввійшло (на це багато причин, між иншим, у деяких західньо-укр. говорах, де дзвінкі на кінці слів зглухли, слово це збігалося в вимові з иншим, не дуже естетичним...), його заступили инші синоніми, і церковна форма „вожд" (цікавих відсилаю до Тимченкового „Історичного словника". т. І., Київ, 1930, ст. 28).

**Василь Сімович.**

**Нехай священники зроблять усе, що можуть словом і ділом, щоби прогнати язву пянства з Христового стада, а навіть нехай стануть прикладом повної здержливости, щоб могли відвернути небезпеку, якою ця язва загрожує Церкві і державі. — Папа Лев XIII.**

# Відозви й комунікати.

## КУРС ВИШКОЛУ КАНДИДАТІВ НА КООПЕРАТИВНИХ ІНСТРУКТОРІВ.

З огляду на те, що через брак окремої кооперативної школи Окружні і Повітові Союзи від довшого часу примушені приймати кандидатів до інструкторської праці без спеціяльного в цьому напрямі вишколу, Ревізійний Союз Українських Кооператив уряджує в осени ц. р. 6-тимісячний **Курс вишколу кандидатів на кооперативних інструкторів (люстраторів).**

На курс цей будуть прийматися такі особи:

1) вже практикуючі повітові інструктори, які не мають теоретичного кооперативного вишколу;

2) абсольвенти торговельних шкіл та абітурієнтських курсів, що відбули найменше 3-місячну практику в будь-якого типу кооперативі 1-го ступня;

3) абсольвенти середніх і вищих шкіл з найменше 4-місячною практикою в кооперативі 1-го ступня.

Кандидати під 1) і 2) мають першенство.

Всі кандидати мусять виказатися посвідками від кооперативних і громадянських установ про бездоганне громадянське поведення.

Ближчі інформації про курс будуть подані у вересні ц. р. в „ГКЧ".

**Дирекція РСУК.**

**Ніякий культурний нарід не може обійтись без шкільного Товариства, яке в національній державі стає клітиною державно-освітнього апарату, а в мішаній — доповнює її занедбання чи недогляди в освітній роботі. — Якеж велике значіння для бездержавного українського народу має „РІДНА ШКОЛА"! Памятаймо це!**

# Дописи.

**СОКАЛЬ**

**Загальні Збори філії „Просвіти" в Сокалі** відбулися 6. ц. м. при участи 169 відпоручників читалень та представників товариств. Зі звіту голови д-ра І. Решетила присутні довідалися, що Виділ звернув увагу головно на відновлення філії „Просвіти", наладнання організаційної дисципліни читалень та відновлення акції будови Народнього Дому. І дійсно фінансовий стан філії помітно поправився, організаційну дисципліну читалень збільшено і закуплено нову площу, на якій остаточно стане Народній Дім. Філія уладила в січні м. р. одномісячний культурно-освітній курс для молодих просвітян. Крім того уладжено 7 анкет. У районі філії є 66 читалень. Крім того членами філії є 5 спілкових кооператив (на все х 48), 2 Районові Молочарні, 1 дружина Союзу Українок, Українбанк та 4 інші товариства. Читальні мали 6.601 членів (4.964 мужчин і 1.[illegible] жінок), у читальняних бібліотеках 15.986 книжок. В 1936 р. закуплено 2.498 книжки, прочитано 30.902 книжки. Читальні передплачують 272 часописи, уладили 296 аматорських вистав, 104 концерти, 401 відчитів, 11 свят „Івана Франка", 5 „днів книжки", 34 свята „Просвіти" та 2 ювилеї. 30 читалень приміщуються у власних домах, інші в кооперативних, церковних або громадських домах. Читальні мали 30.804 зол. приходу з концертів, вистав та инших імпрез. Звіт з діяльности комітету будови Н. Дому склав голова о. дек. Ст. Ничай, а звіт з діяльности музею склав д-р Б. Чайковський, творець, організатор і кустос музею. Після дискусії Збори вибрали новий Виділ у дотеперішньому складі з доповненням одної особи на місце м-ра В. Стефанишина. Наради були спокійні і річеві.

**Перші збори Т-ва „Сокіл" у Сокалі.** Нарешті воєвідство у Львові затвердило по однорічних заходах статути Т-ва „Сокіл" у Сокалі. Тому члени основники скликали 9. ц. м. перші основні збори, на які прибув організаційний референт Т-ва „Сокіл-Батько" у Львові п. Тріль. Збори відкрив і проводив о. дек. Ст. Ничай. Після реферату організаційного референта і прочитання статуту вибрано Старшину в такому складі: голова д-р О. Демчук, заст. голови інж. Ю. Шепарович, заступник о. дек. Ст. Ничай, касієр п. Ірина Капубинська, секретар м-р Е. Стефанишин і член М. Прокопчук. Провідниками вибрали: радн. М. Кищак, В. Свідзинський та Я. Грицькова. Вкладка для членів 50 сот., для інших 20 сот. місячно. Присутні висловлювали побажання новообраній Старшині, щоб притягнула міщан Сокаля і передмість у члени сокільської організації та заохотила поблизькі села, щоб оснували сокільські гнізда.

**Жертви на будову Н. Дому в Сокалі.** До 5. ц. м. українські громадяни Сокаля і Сокальщини, товариства й установи склали на будову Народнього Дому в Сокалі 17.471.10 зол. Крім того зложено вексель на 300 зол. і задекларовано 6 тисяч цегли.

**Перші Збори Т-ва Прихильників Музею „Сокальщина" в Сокалі.** Дня 28. м. м. відбулися Загальні Збори нового Т-ва Прихильників Музею „Сокальщина". Збори відкрив д-р Т. Решетило, проводив ними дир. Са-

гурський. Кустос та основник музею д-р В. Чайковський відчитав і пояснив статут та виголосив реферат про дотеперішні досягнення Музею „Сокальщина". Завданням нового Т-ва давати моральну і матеріяльну допомогу музеєві. Вкладку Збори устійнили на 25 сот. місячно, для селян 50 сот. річно з тим, що члени самі заплатимуть висоту членської вкладки. До Виділу вибрано: д-ра В. Чайковського — головою; м-ра Я. Яцвака — секретарем; п. М. Хрущеву — касієром, дир. М. Сатуровського та Олену Хомінську — членами.

## Спорт.

### ДОБРА ФОРМА НАКОЛЕСНИКІВ УКРАЇНИ.

З нагоди ювилею Л. Т. К. М. відбувся в понеділок 17. п. м. біг наколесників на трасі 100 і 30 км. У бігах брали теж участь змагуни України, які виказали зовсім добру форму і коли наберуть ще відповідної рутини, то стануть найкращими наколесниками Львова.

**У бігу на 100 км.** (Львів-Перемишляни-Львів) переміг Губер (ЛТКМ) у часі 3:07,1. Друге місце здобув змагун України **Колтуцький** у часі 3:10:25. Третій змагун України **Бабій** заняв 7. місце на всіх 15 учасників.

**У бігу на 30 км.** переміг певно **Степаняк** з України — 1:00:18 перед Півльом (Чорні) — 1:1:28. **Буцик** з України прийшов семий. Усіх учасників цього бігу 29.

### КОПАНИЙ МЯЧ.

### МИСТЕЦТВА Б-КЛЯСИ.

ДРОГОБИЧ. **Ватра — ТУР 4:1 (1:0).** Заслужена перемога Ватри, яка переважала у другій половині. Ворота для української дружини здобули: Вазьо 2, Коцюрубець і Кобільник; для ТУР-у Гойдиш. Суддював п. Татарський з Борислава.

### ЛЬВІВСЬКА А-КЛЯСА

**Львовянка — Світезь 2:0 (0:0).**
**Білий Орел — Знесінчанка 3:1 (0:0).**
**Т. Ш. Л. — Рекорд 2:0 (0:0).**
У Львівській А-клясі веде Білий Орел.

### СТАНИСЛАВІВЩИНА.

**Гірка — Гановах 7:0 (2:0).**
**Ревера — Чорні 3:1 (2:0).**
**Чорні — Гановах 6:3 (3:0).**
**Ревера — Гірка 1:0 (1:0).**
Чорні програли фатально з Реверою, а зі слабим Гановахом осягнули теж слабий вислід.

Ці змагання відбувались у рямцях ювилею Гірки.

**Мистецтва станисл. А-кляси.**

БРОШНІВ. **Стшелец — Покуце 3:1 (1:0).**

### ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. **Гасмонея — Макабі 2:1 (1:0).** Змагання розіграні в понеділок.

ТЕРНОПІЛЬ. **Креси — Чорні 5:0 (1:0).** Чорні виставили другу дружину.

БОРИСЛАВ. **Ропник — Гапоель 2:1 (0:1).** Заслужена перемога української дружини.

ВІДГУКИ ДНЯ.

## Імпреза з „малоруським".

Багато є афішів на мурах міста. Вони кричать до людини ріжними голосами, ловлять її за полу і кажуть себе оглянути та прочитати.

Кіна:

„Супергіпершлягер продукції Метро-Уніяфільму!..."

„Ціла Европа подивляє, розкошується, шаліє" —

„Щось, чого ще не було і напевно вже не буде!!"

Величезні ріжноколірові плахти кін застелюють пів муру. На другій половині скромний афішик театру, кілька клепсидр і надпрограмова картка: „Умебльована кімната, вхід просто зі сходів".

Знаю вже ці всі афіші на память, знаю їх мову, їх розміри та краску. Тому рідко коли задержуюся коло заліпленого муру. Хіба якийсь новий цирк, нова партійна чи понадпартійна декларація, чи новий апель до мешканців „столичного города" примушує мене хвилину задержатися і прочитати пяте через десяте.

Але вчора я спинився на довше. Вусатий шляхтич, з великим ківшем у руці, моргнув до мене прижмуреним оком і крикнув: „Стій".

Під визерунком підпитого вусача стояло червоне на білім, що якийсь там театр дає видовище: „Огнем і мечем", у якім возьмуть участь козаки, гусарія, де Імці Пан Заглоба буде пописуватися відвагою та наробить цілу купу геройських учинків.

Не сказав би я, колиб був польським політиком, що це надзвичайно щасливий підбір теми. Львів як не як а все таки має кількадесять тисяч українців, що напевно скривляться при лектурі такого афіша

Але я не є польський політик, ба — загалом неполітик. Нераз і не два був я і ті кількадесять тис. львівських українців глядачем неодної такої імпрези, якої шкірка не варт була за виправу, то й привик уже трохи до таких історій. Глибшого враження вони на нас не роблять, а кому іншому вже не дуже імпонують. Просто — переїлися навіть серед недоїдання.

Але хочу спинитися на останнім реченні афіша. Воно настільки нове у Львові, що змушує кожного з нас протерти очі. „Невже?! у Львові, в 1937 році?!"

А це речення звучить: „На кінець буде виведене весілля малоруських хлопів".

Поминаючи стару правду „ні пришив, ні прилатав", те речення має свій смак. Бо поперчене воно специяльним перцем: малоруський.

Панове аранжери імпрези і письменники заглобянського афіша! Коли комусь крізь горло чи крізь каламар не може пролізти слово „український" — ми на слово „руський" не ображуємося. Маємо дві національні назви, одна з них архаїчна, так, як і має їх польський нарід, як мають німці і багато інших. Але слова „малоруський" ніколи ми собі не приймали. Цю вивіску привезли нам спільні наші „приятелі" з далекої півночі разом зі спільними кайданами.

Шкода, панове, що ви про це не подумали.

А може ви про це не знаєте? Може ваша домашня освіта не обіймала науки історії?!

Коли так, то як можете братися до історичного видовища, яке хіба тим стане історичне, що вас будуть цитувати не так історики, як істерики „Возсоединенія Руссоф"!...

**Галактіон Чіпка.**

## Нові книжки й журнали.

### ЖУРНАЛИ:

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ. Р. IX., ч. 5. за травень 1937. Зміст: Ф. Невестюк: Партизани (вірш). — М. Середа: Військова нарада в кабінеті генерального секретаря Порша 18. І. 1918. — Т. М.: Чисельний стан УГА. — П. Мигович: При VII. Бригаді УГА. — Федь Триндик: Війна й кохання. — І. Камінський: Чортківський прорив у польській мемуаристиці й пісні. — Д-р Никифор Гірняк: З листів полк. Дм. Вітовського. — Франц Коковський: Посол Т. Старух на травневім Українськім Військовім Зїзді у Києві 1917 р. — О. Думін: Проти пропасниці. — Д-р М. Андрусяк: Як групини поставились до українського війська. — І. К.: Документи з останніх днів існування УГА.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Відень р. XIII., ч. 3—4 за березень-квітень 1937. Зміст: М. Свобода: Українські державні грошеві ноти. — М. С.: З недавніх, але дуже пожовклих паперів. — † Карло Богельс. Виклад про українські марки у Відні. — Чи існує країна Таму Тува? — Дрібні вісти. — Нові марки. — Критика і бібліографія. — Пресовий фонд „У. Ф." — Дарові премії.

ВІСТИ З ЛУГУ. Р. XII., ч. 4. за квітень 1937. Зміст. Великдень. — Д-р Р. Дашкевич: Мої Великодні Свята. — Іван Юшишин: Значіння сучасного фізичного виховання. — До прапорового свята у Львові вже недалеко. — З життя Лугової Організації.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС, орган Т-ва „Учительська Громада" в Ужгороді. Р. VIII., ч. 5. за травень 1937.

# ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

## Театри.

**Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.**

ЯВОРІВ:
19. V. Трафіка пані генералової.
20. V. Муравлі.

**Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.**

СКАЛАТ:
19. V. Шаріка.
20. V. Довбуш (Чорногора в огні).
21. V. Дівча з Маслосоюзу.

ТЕРНОПІЛЬ:
22. V. Шаріка.
23. V. Довбуш (Чорногора в огні).

**Великий Театр:**

Середа, 19. V. год. 8. веч. останній раз „Подвійна бухгальтерія" з Адольфом Цимкою.

Четвер, 20. V. год. 8. веч. ціни найнижчі „Професія пані Воррен".

Пятниця, 21. V. год. 8. веч. ціни найнижчі „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлерівною.

Субота, 22. V. год. 8. веч. ціни найнижчі „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлерівною.

### КІНА.

АПОЛЬО: „Діти щастя" з Ліліяною Гарвей.
АТЛЯНТИК: „Мароко" з Марленою Дітріх і Гейрі Купером.
ВАНДА: „Анна Кареніна, „Люди з тунелю".
ГРАЖИНА: „Москва-Шангай" з Полею Негрі.
ЕВРОПА: „Опир на продаж".
КАСІНО: „Чарівниця з Салем"
КОПЕРНИК: „Збунтована".
МАРУСЕНЬКА: „Веселі бідаки"
МЕТРО: „Жайворонок" з Мартою Еггерт і музичні додатки.
МІРАЖ: „Вірна ріка" на осн. Жеромського.
МУЗА: „Нинішні часи" з Чарлі Чапліном.
ПАЛЯС: „Дорога до Ріо де Джанейро" (Хрестна дорога білих невільниць).
ПАКС: „Володар Каліфорнії".
ПАН: „Сан Франціско".
РАЙ: „Роз-Марі".
СВІТ: „Його золота рибка" та ревія
СТИЛЕВЕ: „Аллахів город" з Марленою Дітріх і ревія.
ТОН: „Володарка країни Кор".
УТІХА: „Самохід 99" і ревія.
ХИМЕРА: „В хуртовині вогню та заліза"

**ФОТОПЛЯСТІКОН.**
(пл. Марійська 5).
„Печера Адельсберг".



### ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

**Середа, 19. травня 1937.**

БЕРЛІН (357) 16.45 Форт. ресітель 17.00, 20.10 Розр. музика, 19.00 Форт. дует і сол., 21.00 Орх. концерт, БІЛГОРОД (437) 20.30, 21.00 Гумор. 22.20 Розр. музика, БУДАПЕШТ (550) 12.05 Спів, 12.45 Скрипка, 17.30 Сельськ. музика, 19.25 Циг. музика, ВІДЕНЬ (507) 12.00, 13.10 20.45, 21.00 Орх. концерт, 19.25 Тисяча слів кохання, вес. авд., 21.45 Гайдн: Музика до драми „Король Лір" Шекспіра, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 14.00, 16.00 Музика, 20.10 Вечір танку, 21.00 Нові марші, КОШИЦІ (259) 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО (369) 17.20 Танк. музика, 18.50, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 Форт. ресітель Дж. Маскарді Квінтавалле, 22.30 Веселі мельодії та пісеньки, МІНХЕН (405) 15.40 Співаємо й танцюємо 16.10 Дута музика, 16.30 Моцартові твори, 19.00 Розр. музика, 20.10 Концерт, ПРАГА (470) 18.15 Військ. орх., 22.20 Твори на смичк. інстр., РАДІО ПАРІ (1648) 13.15, 15.45, 17.30 Спів, 16.30 Форт., 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Фестіваль Масенета, РИМ (421) 17.25 Скрипка, 18.50 Розр. музика, 20.40 Легка музика, 21.00, 22.00 23.00 Трансм. із мілян. Ля Скалі, „Ле Вотітід" поема Франк-а.

**Четвер, 20. травня 1937.**

БЕРЛІН (357) 10.00 Нар. пісні, 17.00 Розр. музика, 19.00 Дута орх., 20.10, 21.00 Берлінська весна, вечір танку, БІЛГОРОД (437) 21.15 Нар. пісні, БРАТИСЛАВА (290) 19.30, 20.00, 21.00 „Дибук" оп. Л. Рокки, БУДАПЕШТ (550) 12.05 Сальон. музика, 13.30 Циг. музика 19.00 Концерт солістів, 22.00 Концерт цитаристів, ВІДЕНЬ (507) 13.45, 18.00 Форт. 15.20 Для дітей, 17.20 Пісні й арії, Рінель альт, 19.45 Твори Т. Кочата у вик. хору 20.00 Концерт із Копенгагену, 22.20 Орх концерт, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571 14.00, 16.00 Музика, 19.00 Музика, спів 20.10, 21.00 Вечір вп. музики, КОШИЦІ (259) 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО (369) 17.20 Вок. концерт 19.20 Розр. музика, 20.40 Легка музика, 21.02, 22.00 Трансм. з Кремони: Концерт у честь Страдіваріюса, МІНХЕН (405) 16.30 Вок. інстр. вес. авд., 20.10, 21.00 Веселий відденський вечір, ПРАГА (470) 16.10 Легка музика, 17.45, 18.00 Концерт для дітей, РАДІО ПАРІ (1648) 12.15, 16.30, 19.40 20.15 Спів, 15.30 Виклад із університету 17.00, 18.00 „Ле роа с' амюзе" траг. В. Гюго, 20.30, 21.00 Камер. музика, 21.45, 22.00 Давня реліг. музика, РИМ (421) 17.25 Танк. музика, 21.00 Комедія 22.15 Солісти: скр., форт.

### ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

**Середа, 19. травня 1937.**

6.30 Ранішня авдиція, 7.10 Програма на нині, 7.15 Для новобранців, 7.35 Громадські інформації, 7.40 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: „Про сорочинку, що росте в полі", Хор. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орх. концерт, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Військові сальтани, 14.30 Концерт бажань 15.00 Господарські вістки, 15.15 Зі звуків, гр. пл., 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Досталь: „Сервус, Відне!" попурі, гр. пл., 15.45 Технічна скринька 15.56 Фрімль: Два дуети з оп. „Роз-Марі", гр. пл., 16.00 Програма на завтра, 16.05 Робрехт: „Самум", гр. пл., 16.10 Для старших дітей: „Батьківщина" Болеслава Пруса, 16.35 Орхестра мандоліністів, 17.00 Про кмінську кампанію, 17.15 Солісти: спів, скрипка, форт., 17.50 Із психольогії звірів, 18.00 Актуальна гутірка 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Концерт солістів, із гр. пл., 18.40 Заг. скринька

хаті. 19.00 Літер. нарис: Прус у перспективі часу. 19.15 Полотна та лей. 19.35 Концерт солістів: скрипка, віол., форт. 20.20 Із львівської вулиці. 20.35 Хвилина бюра студій. 20.45 Вечірній денник. 20.55 Актуальна гутірка. 21.45 Трансм. з Відня: Гайдн: Музика до драми „Король Лір", орх., 22.10 Галк. музика; у перерві о год. 22.55 Останні вістки. 23.00 Танкова музика о гр. пл., 23.30 Музика з плит. 24.00—1.00 Концерт орхестри.

**Четвер, 20. травня 1937.**

6.30 Раніщня авдиція, 6.33 Руханка. 6.50 Музика в гр. пл., 7.00 Ранішній денник. 7.10 Програма на днині, 7.15 Для новобранців, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Легка музика о пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Пісні й танки Виленщини, муз. поранок для молоді всесподних шкіл. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Твори Рімського-Корсакова, гр. пл., 12.40 Полудневий денник. 12.50 Люстрації господарств 14.30 Концерт бажань. 15.00 Господарські вістки, 15.15 Лістові транскрипції, гр. пл. 15.30 Львівські біжучі вістки, 17.35 Пісеньки Данового хору, в гр. пл., 15.55 Куток гумору: „Дні Львова на-весело", 16.00 Програма на завтра, 16.05 Музика на віденських органах, гр. пл., 16.15 Культурне життя столиці, 16.20 Над альбомом поштових марок, авд. для старших дітей, 16.35 Орхестра, 17.00 Поготівля праці, 17.15 Шлеські нар. пісні, мішаний хор, 17.50 Войтіх Очко, славний польський лікар (з 16-го століття, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спортові вістки. 18.20 Сіґеті грає, гр. пл., 18.35 Міська зелень у світлі техніки та гігієни, 18.45 Програма на завтра, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Старий субект" із пов. Б. Пруса „Лялька", 19.45 Хори в опері, гр. пл., 20.00 Трансм. з Копенгагену: Европейський концерт 21.00 Вечірній денник, 21.10 Актуальна гутірка, 21.15 Східниця — колиска нафт. промислу, 21.30 Квартет, 22.00 Авд. Сильветки польських композиторів: Іван Маклакевич, орх., спів, солісти, 23.05—24.00 Танк. музика. 24.00—1.00 Концерт у вик. орх.

## Подяка.

Миле було Всевишньому забрати нам нашу донечку НАДІЙКУ. З того приводу спішимо подякувати Всім Тим, що в нашім горю несли нам поміч та потіху. Передусім дякуємо дуже Всеч. о. Кардові Більке, що в тяжкій недузі потішав нашу доню й опісля нас, як також Вп. Панам Лікарям Д-рові Бенешкові і д-рові Савстунові за дбайливу опіку, Вп. Пані Августі Хомовій за поміч і потіху при дожи хорої. Всеч. о. Проф. Іванові Пасіці за теплі прощальні слова над домовиною, о. Проф. Степанові Ратичеві й о. Йосифові Бучинському за ласкаву участь у похоронах. Дякуємо теж Вп. П. Дир. Омелянові Бачинському, всім Вп. П. Товаришкам і Товаришам, Вп. Паням Учителькам Покійної, ІІ Товаришкам ученицям ІІ. кл. і всім учням та ученицям Рідної Школи, передусім ученицям та учням IV. кл., за щирі слова співчуття та труди у звеличанні похорону. Горячу подяку складаємо Вп. П. Юлії Садовській за поміч у похоронах і Славці Гринкевичівній за прощання над могилою. Усім Учасникам похоронів щире Спаси-Біг складають на тому місці

**Евгенія й Іван Верблянн.**

### ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 18. травня п. р. кооперативам платив за льоко Львів.

| | |
|---|---|
| 1 кг. масла десерового бльок. без опакування | 3.15 зол. |
| 1 кг. масла десеров. бочкове та окоп. включно з опакув. | 3.20 зол. |
| молоко від 27. IV. п. р. | 0.18—0.19 зол. |
| копа яєць | 2.65—2.70 зол. |

Подаж масла збільшена, тенденція знижкова, тенденція на молоко і яйця удержана.

### ПТИЦЯ.

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 15. V. п. р. платив своїм достатцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

| | |
|---|---|
| Індички І. кл., добре умясені повногруді, товсті | 1.50 зол. |
| Курки молоді І. кл. товсті без вапняку на ногах від 1.50 кг вгору | 1.30 зол. |

Слабших сортів від вище поданих не приймає.





### ОПОВІСТКИ.

**II. Оповістка.**

**Управа „Карпатії", Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові,**

повідомляє, що

**XIX. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ**

відбудуться в понеділок 31. травня 1937 в год. 17. у власній домівці Товариства у Львові, Ринок ч. 36, з таким порядком нарад: 1) Відкриття Загальних Зборів і вибір предсідника. 2) Звіт Управи з діяльности й замкнення рахунків за рік 1936. 3) Звіт Контрольного Виділу Надзірної Ради. 4) Розгляд і затвердження звіту та рахункових замкнень Товариства за рік 1936 і признання органам Товариства абсолюторії за виконані ними обовязки. 5) Внески Надзірної Ради щодо приділу біляносової надвишки за рік 1936. 6) Вибори: а) 4 членів Надзірної Ради на 3 роки (§ 34 стат.), б) 3 заступників членів Надзірної Ради на 3 роки (§ 34 стат.). 7) Устійнення висоти винагороди для членів Надзірної Ради (§ 32 стат.). 8) Зміна статуту: § 11. останній уступ звучатиме: „Основний капітал підпадає сплаченню після утворення запасного капіталу у висоті основного капіталу. Сплачення всіх уділових листів слідує одноразово. Скоріша сплата уділового капіталу може наступити лише в тому випадку, якщо уділові листи були би сплачені по ціні нижчій, як їх номінальна вартість, а різниця між сумою, за яку викуплено уділові листи та їх номінальною вартістю, після перенесення її до запасного капіталу, доповнить цей запасний капітал до висоти 200.000 зол.". 9) Інтерпеляції.

В Загальних Зборах беруть участь згідно з § 29 стат. представники членів і представники власників уділових листів.

**Комунікат Гол. Управи Марійського Т-ва Молоді в справі реколекцій для молоді.** 1. Стислі реколекції для молоді середніх шкіл відбудуться в цьому році: 1. Від 16. червня вечором до 20. червня рано. 2. Право до участи в реколекціях мають учні й учениці від IV. кл. гімн. старого типу і II. кл. гімн. нового типу вгору й аналогічних шкіл. 3. Реколекції зорганізовані в отсих містах: а) Для учнів: Львів: Мала Духовна Семинарія Сикстуська 39 а. Перемишль: Дух. Семин., Баштова 13. Станиславів: Мала Дух. Семин., Собіського 44 б. Товмач: Селянська бурса. б) Для учениць: Львів: Інститут СС. Василіянок, Длугоша 17. Перемишль: Інститут СС. Василіянок Каспровича 5. Станиславів: Інститут СС Василіянок, Скарги 17. Товмач: Селянська бурса. Яворів: Інститут СС. Василіянок. 4. Зголошення і таксу за удержання приймають ОО. Катехити. Такса за ціле триденне удержання 5 зол. Бідніші можуть дістати знижку. Речинець зголошень найдальше до 10. червня. 5. Реколектанти (-ки) мусять мати з собою: коцик, простирало, подушечку, рушник, також молитовник і папір на записки. 968 1—1

### КУПНО - ПРОДАЖА

**ПРОДАМ** дім поверховий мурований невикінчений, 8 убікацій, спіжарки, клозети, 201 саж. городу. Львів, Тракт Глинянський 26 (Jałowiec), 2 хвилини від трамваю. Господар. 3—3

**ВАПНО ГАШЕНЕ** товсте по зол. 16.— за 1 м³, з доставою на будову — продає В. Мушинський і С-ка, Львів, Зиморовича 5, тел. 254-12. 956 —2

**ГАРНІ ПІЖАМИ** шовково-попелинові 3.90—4.25 „СВІТ ДИТИНИ", СИКСТУСЬКА ч. 2. 776 3—r

**СОРОЧКИ СПОРТОВІ** оксфордові 4.90—6.90. Фабрика білля „АСТРА", СИКСТУСЬКА 2. 776 3—r

**РІДКА НАГОДА.** Зараз до продання в Лисиничах у гарнім положенні, близько ліса, реальність з господарським будинком, городом і садком. Простір 16 арів і 50 метрів. Відомість в Адміністрації. 961 1—3

### ПАНСІОНИ

**КОСІВ** коло Коломиї, пансіон „Вікторія" (біля заведення д-ра Тарнавського) поручає сонішні кімнати з цілоденним удержанням. Кухня мясна і ярська. Ціни дуже низькі. Великий овочевий сад — близько ріка і ліс. 941 2—3

**ВІЛЛЯ „ДНІСТЕР" — ГРЕБЕНІВ** над Опором — винаймає гарні сонішні умебльовані покої. Зголошення: Білецька „Дністер", Руська 20 970 1—3

### МАТРИМОНІЯЛЬНІ

**ІНТЕЛІҐЕНТНА** панночка українка пристійна, фахова, має реальність з кільканадцятиморговим ґрунтом і 7.000 зол. готівки. Вийде за учителя або урядовця тільки на державній посаді. Зголошення до „Діла" під „Незабудька". 966 1—2

### ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

**ВДОВА** по священику, середніх літ, енергійна, шукає місця до управи дому у самітних осіб, найрадше у священика. Ласкаві зголошення до Адм. під „Спокійна". 971 1—2

### РІЖНІ

**БОН-ТОН** вимагає чистої гардероби і комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 637 16-7

**ВІЧНІ ПЕРА** направляє скоро і дешево „Препнзія", брама Андрольського і Шайнохи один. 943 2—10

**ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ** гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА.** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 52-100

**ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.**

## Літні табори КВОММ-у.

Комісія Виховн. Осель і Мандрівок Молоді (КВОММ) при Українськім Товаристві Охорони Дітей і Опіки над Молоддю у Львові організує літом 1937 [illegible] такі табори:

**I. Для дітей від 7 до 9 літ:** 1. У [illegible] ві к. Хирова — дівочий — від [illegible] до 19 липня. Оплата: 40 зол. 2. У [illegible] рині к. Хирова — хлопячий — від [illegible] липня до 17. серпня. Оплата 40 зол. [illegible] У Космачі — хлопячий — [illegible] дівочий — (від літ 7—12) у [illegible] 28. липня. Оплата 35 зол.

**II. Для дітей у віці від 10—13 літ.** [illegible] На Остодорі к. Підлютого — хлопячий — від 2. до 29. липня. Оплата 45 зол. [illegible] На Остодорі к. Підлютого — дівочий — від 1. до 27. серпня. Оплата 45 зол.

**III. Для молоді у віці 13 до 16 літ.** [illegible] На Соколі к. Підлютого — хлопячий — від 2. до 24. липня. Оплата 35 зол. 7. На Соколі к. Підлютого — дівочий — від 28. липня до 20. серпня. Оплата 40 зол.

**IV. Для молоді у віці від 16 до 20 літ:** [illegible] У Брустурах — під шатрами — дівочий від 2. до 23. липня. Оплата 25 зол. 9. У Брустурах — під шатрами — хлоп. від [illegible] липня до 15. серпня. Оплата 35 зол.

**V. Для фізично працюючої молоді вище 14 літ:** 10. На Соколі к. Підлютого — хлопячий — від 18. червня до 2. липня. Оплата 14 зол. 11. В [illegible] дівочий — від 8 до 29 липня. Докладніші дані подамо пізніше.

**VI. Для молоді вище літ 18:** 12. Мандрівний табор на Гуцульщині: хлопячий — від 5. до 26. липня. Оплата 35 зол. 13. Мандрівний на Бойківщину — хлопячий. Ближчі дані подамо пізніше. 14. Мандрівний на Лемківщину — дівочий — від 2. до 23. липня. Оплата 35 зол.

Зголошення й інформації: Комісія Виховних Осель Українського Краєвого Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молоддю, Львів, вул. Чарнецького 26. 969 1-3



За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.